

PULA

Náczyhegyi Tükör-Spiegel

XXIII. évfolyam

1. szám

Pula, 2012. július 28., szombat

Pula, Náczyhegy 2012

*„Minden jó rendtartásnak feje és fundamentuma az isteni félelem és tisztesség”
(A szőlőhegy 1817-ben írott törvénykönyvéből)*

Helytörténeti folyóirat
Megjelenik minden évben július utolsó szombatján
Kiadja a Pulai Náczyhegy Kertbarát és Tájgondozó Egyesület (PUNKTE)
Főszerkesztő: Nagypál Gábor
Szerkesztő: Nagypál Szabolcs
Nyomtatás: Nagypál Csanád

Első félidő

A fura cím nem a nemrég lezajlott labdarúgó Európa-bajnokság miatt van, hanem mert a négyéves önkormányzati megbízatásnak a feléhez érkezünk lassan. Ilyenkor jó lenne sok eredményről és biztató kilátásokról beszámolni. Sajnos, egyikből sincsen túl sok. A külső körülmények nem javultak, sőt... Sok többletpénzt kell az intézmények működtetésére fordítani. Bízunk benne, hogy az új szakaszban a terhek csökkennek és a fölszabaduló forrásainkat a falu szépítésére és építésére tudjuk fordítani.

Az elmúlt két évben egyetlen jelentős építésünk a Falumúzeum külső, majd belső felújítása, és az ehhez kapcsolódó térrendezés volt. A munkához a LEADER-szervezettől nyertünk egy jelentős összeget. A pályázati forráson kívül segített az Eszterházy Károly Közalapítvány s a települési önkormányzat is anyagiakkal a beruházás megvalósításában.

Új tetőt, födémet s nyílászárókat kapott az épület. Az épület homlokzatát, a külső és a belső falait újravakoltuk és felújítottuk. Kicséreltük az elkorhadt hajópadlót, és kialakítottunk egy belső és egy tetőtéri tárolóhelyiséget és egy belső lépcsőt is. Miután az épület megújult, következhetik a helytörténeti gyűjtemény kiállítása. Ezúton kérek mindenkit, hogy ha rendelkezik a község múltjához kapcsolódó tárgyakkal és ismeretekkel, akkor segítse a munkát. Az épületben méltó helye lesz a bőséges helytörténeti anyagnak. A térrendezés során sétálójárda épült, ivókutat, kerékpártárolót, hirdetőtáblát és padokat helyeztünk ki.

Szintén LEADER pályázati forrásból nyertünk a *Pulai Nyárköszöntő* falunapra kb. 600.000 ft-ot. A kb. azért van, mert hiába valósítottuk meg a rendezvényt a célját illetően teljes mértékben, az 1 évvel korábban pályázott támogatás csak szigorú feltételek mellett hívható le. Változtatást nem fogadnak el az előzetesen leadott (feltételezett) programtervhez képest. Pedig a világ is mennyit változik egy év alatt...

A felsoroltakon kívül új külső forráshoz nem jutottunk. De mint korábban sem, most sem kényszerültünk működési hitelt felvenni és ezt így tervezzük a jövőben is. Magyarul, mint a közmondásban is: „addig nyújtózunk, amíg a takarónk ér”. A 2013-as évben lejárnak a csatornázással kapcsolatos lakástakarék-szerződések, sajnos sokan vannak, kik kisebb-nagyobb elmaradásban vannak a befizetéssel. A

be nem fizetett lakástakarék-részletek után nem jár kamat s állami hozzájárulás sem, így a behajtott összeg is nagyobb lesz.

A község életében jelentős változás nem volt, megtartottuk szokásos rendezvényeinket, ünnepeinket. Köszönöm mindenkinek, ki segített, hogy ne süllyedjünk el a közömbösség s érdektelenség mocsarában. Szervezeteink, a Pulai Ifjúsági Klub, Német Kisebbségi Önkormányzat, az Eszterházy Károly Közalapítvány s a Pula Nácihegyi Kertbarát és Tájégozó Egyesület, sokat segítettek munkáinkban.

A rendezvények szervezésében, kivitelezésében a képviselőtestület is részt vesz. Sajnos van olyan képviselő, aki teljesen kivonta magát mindenből. Nem jön el a testületi ülésekre, és nem vesz részt semmilyen megmozdulásban. Kár, hiszen ez a pulai önkormányzati képviselőkre korábban nem volt jellemző.

A közigazgatás átszervezésével kapcsolatban, a járásek kialakításakor érdekes helyzet állt elő. Pulát az ajkai járáshoz sorolták, míg Nagyvázsöny és Vöröstó a veszprémi, Mencshely és Barnag pedig a balatonfüredi járáshoz került volna. Ez azt jelentette, hogy megszűnt volna Körjegyzőség is Nagyvázsönyban, mivel csak azonos járásban lévő települések hozhatnak létre közös hivatalt.

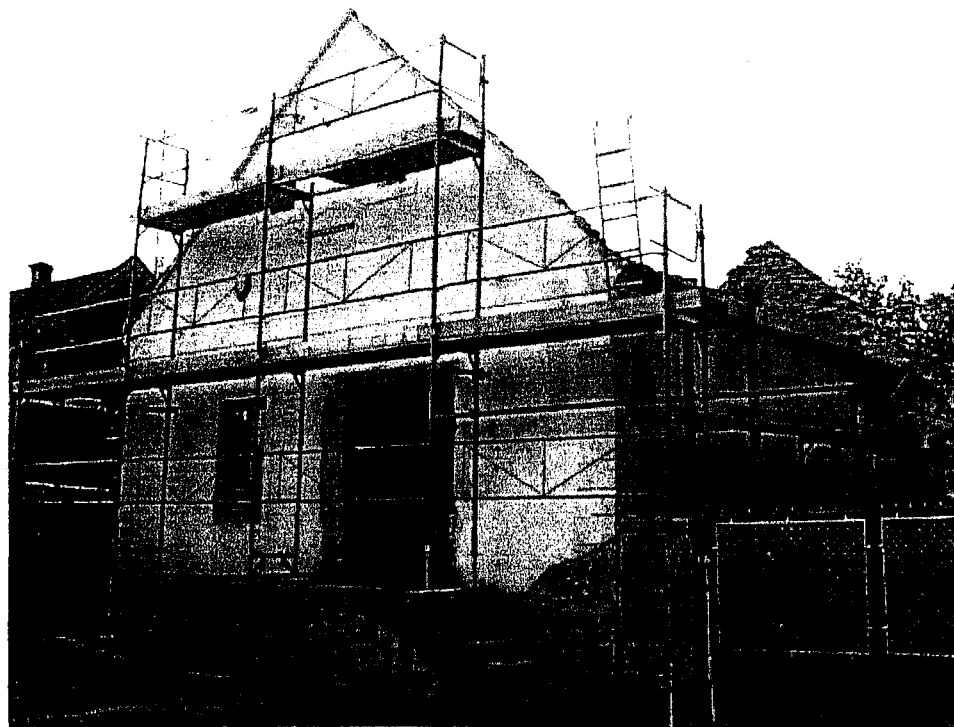
Az öt testület, egy fő tartózkodása mellett, úgy foglalt állást, hogy minden lehetséges fórumon megkísérli elérni a besorolásnak a megváltoztatását. Ez, úgy tűnik, sikerrel is járt, mivel a módosított törvényben már mind az öt település a veszprémi járásnál van felsorolva.

Az országgyűlési választókeretek is változtak: Pulát s Nagyvázsnyot a veszprémi helyett a tapolcaihoz sorolták. A változás ez esetben nem olyan nagy, mivel a tapolcai térség településeihez igen sok szál köt bennünket.

Sajnos, e szálak közül az egyik, a közös fesztivál, már a múlté. A Művészetek Völgye a régi magra húzódik vissza. Pula, Monostorapáti, Öcs s tán Vigántpetend sem vesz részt a rendezvényben idén. De a korábbi fesztivállal egybeeső időpontban tartott saját ünnepünket, a szőlőhegy ünnepét már több évtizede mindig megrendezzük. Így, ha szerényebb keretek között is, de annál bensőségesebb hangulatban tudják a község lakói és a Pulához kötődő barátaink eltölteni július utolsó szombatját.

KERTÉSZ Lajos polgármester

Az 1848-ban épült régi iskola felújítás közben

A Pulai Nyárköszöntő meghívója

Meghívó

A Pulai Ifjúsági Klub (PIK) és Pula Község Önkormányzata
tisztelttel meghívja a 2012. június 30-án tartandó

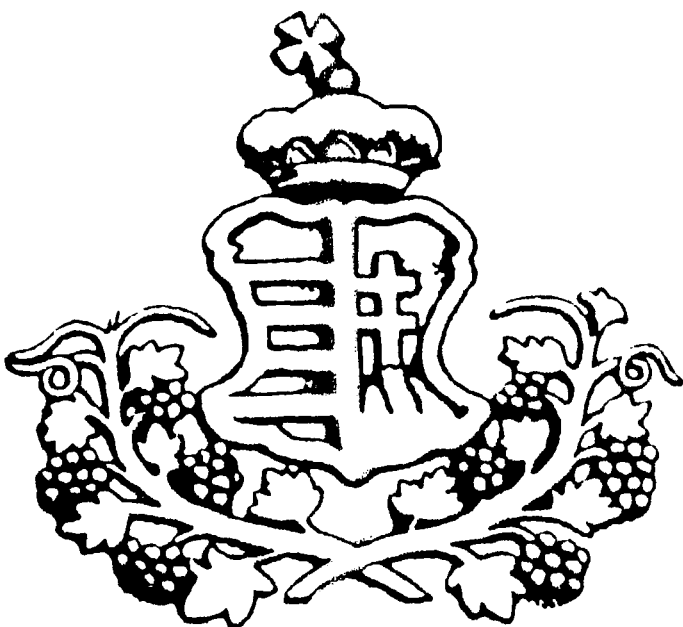
Pulai nyárköszöntő

rendezvényre.

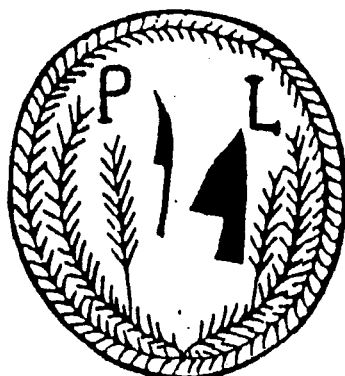
A rendezvény helyszínei a pulai Faluház és a Szabadidőpark.

A program a következő:

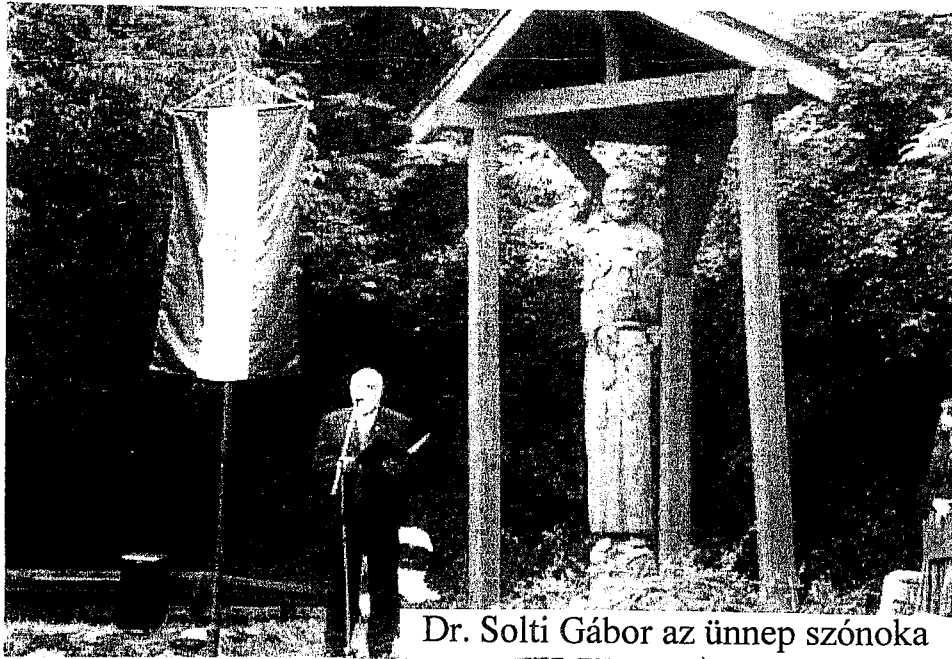
- 9.00 Kaposcs–Pula labdarúgó mérkőzés a focipályán
Lovasprogram, kocsiszás és lovaglás
a Szabadidőpark és a Kovács-földek bejáratánál
- 10.00 Asztalitenisz-verseny a Faluház nagytermében
Ügyességi versenyek a Szabadidőparkban
- 13.00 Arcfestés és játszóház a Faluház udvarán
Íjászbemutató és gyakorlás a Faluház udvarán
Főzőverseny a Faluház udvarán
- 14.00 Biogazdálkodás: környezetbarát szőlőművelés és bortermetés
KEMENDY Miklós hegybíró előadása a Faluház Klubtermében
- 15.00 A falusi vendéglátás és a turizmus adózási és jogszabályi háttere
HENN Ferencné előadása a Faluház Klubtermében
- 15.30 Kiállítás a pulai népviseletről a Faluház Klubtermében
- 17.00 A Kislódi Német Nemzetiségi Kultúráért Egyesület énekkarának föllépése
- 17.20 A Városlődi Pergő Rozmaring Táncsoport föllépése
- 17.50 HENN Ferencné vers- és prózamondása
- 18.00 A sport- és főzőversenyek eredményhirdetése
- 18.10 Vacsora, és pulai népviselet élőben
- 18.15 A Waschludter Johann's Kapelle könnyűzenei és rézfúvós műsora
- 19.00 Tábortűz és borozgatás

Pula régi pecsétje

Képek a tavalyi ünnepről

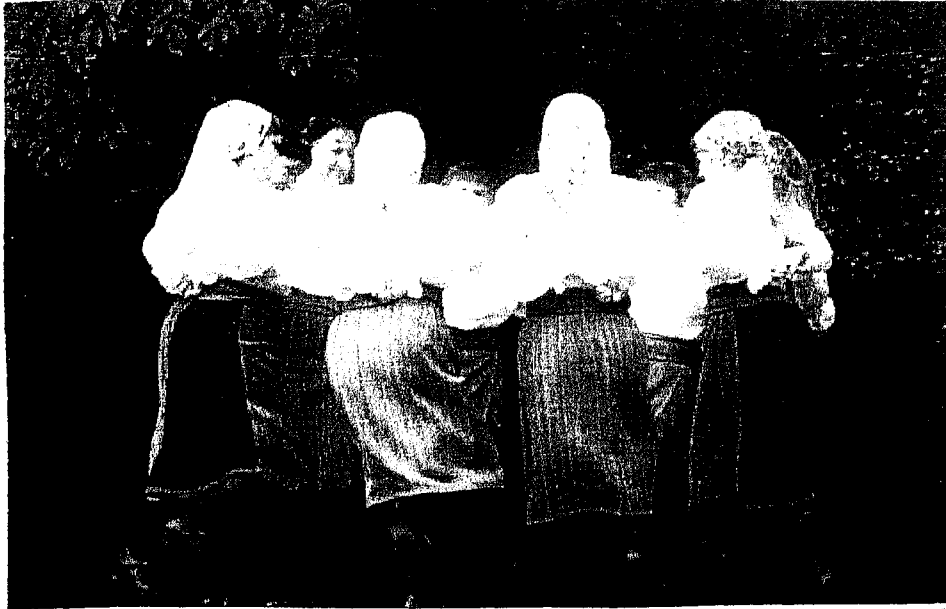
Dr. Solti Gábor az ünnep szónoka

Gombás Veronika népdalcsokrot adott elő

A közönség egy része

A nemesvámosi Lencseszemek Asszonykör néptánc bemutatója

A nagyvázsonyi Dalkör népdalbemutatója

Steierlein József borral meglocsolja a Szent Ignác szobrot

Pulai olvasókönyv Reményi Antal emlékére: LACKOVITS Emőke könyvbemutatón elmondott beszéde

Harminckilenc esztendeje annak, hogy a kötet dolgozatainak szerzőjét, a nyitott, békességre törekvő, derűs, segítőkész, ismereteit az érdeklődőkkel önzetlenül megosztani kész REMÉNYI Antalt megismertem.

Kinyitva a *Pulai olvasókönyvet*, egy gyöngybetűkkel aláírt önéletrajz hívja föl figyelmünket annak írójára, amely azonnal kérdés megfogalmazására készlet: miről árulkodik e gyöngybetűs aláírás?

Kész a válasz is, amelyet a gondosan kialakított betűk tükröznek: egy kiválóan képzett kántortanítóról.

Ő a kántora, a tanítója, a népművelője, a művelődési életének szervezője, az ügyének minden területen előmozdítója, a fölkarolója volt a választott falujának.

A Fönnvaló fiatalon állította őt oda, és onnét egy rendkívül gazdag, munkás, becsületes, tiszteletet kiváltó életút végén szólította az örök hazába.

Tudjuk, REMÉNYI Antal Márkó szülőteként lett pulaivá, és nem túlzás azt állítani, hogy Pula tudósává, úgy, hogy általa válhatott széles körben ismertté a település.

Az egyénisége, az élete és a munkássága egyszerre tanúskodik a szülőföld szeretetéről és a hazaszeretetről, hiszen a kettő igazából elválaszthatatlan egymástól.

A hazáját csak az szereti őszinte szívvel, önzetlenül, aki először a szülőföldjén bizonyította mindezeket. REMÉNYI Antal egyike volt az így elkötelezetteknek.

Hozzá kell tennem még mindezekhez azt is, hogy egyszerre volt hűséges, áldozatkész tagja német anyanyelvi közösségének és a magyar nemzetnek.

Írásai olvasókönyvként lettek közkinccsé, amelyek immár alapját jelentik a falu megismerésének.

Mozaikok e dolgozatok, de belőlük a teljes kép áll össze, rávilágítva a falu történetének meghatározó állomásaira, amelyeket az ezredfordulót követő esztendőig kísért végig.

Ezt egészítette ki a hagyományos népi műveltség jellemzőivel, megmutatva a sokoldalú tudást, amelyet egykor a faluközösség birtokolt. A kötet kilenc fejezetből áll össze egyetlen egységgé.

Az első írás REMÉNYI Antal munkássága előtt tiszteleg, az életének meghatározó jellemzőit állítja az olvasó elé, mégpedig a külső szemlélő által jellemezve.

Ugyanakkor mellette olvasható REMÉNYI Antalnak a saját szavaival fölvezetett életrajza, amelyből kicseng számunkra a szerénysége és a halk szava.

Sőt, a legyintését is látjuk, hozzátéve, ahogy szokta: „Nem is olyan nagy dolog; tenni kell.”

Mindezekhez elénk villan a jellegzetes mosolya, amelyben mindig ott volt az elszánt készség a tenni akarásra.

A második írás a település történetét tekintti át, a betelepüléstől, 1746-tól az ezredfordulóig, rámutatva a falu életében meghatározó változásokra, mindazon mozzanatokra, amelyek az élet megőrzéséről és a továbbadásáról tanúskodnak.

Valójában ez adja meg az olvasókönyvnek a keretét, minden ezen belül játszódott le egykor.

A német néprajzkutatónak, Arthur E. IMHOFnak a munkája, az *Elveszített világok* jut eszembe.

Ő egy tizennyolcadik századi család és lezármaszarmazottai, vagyis több, egymást követő nemzedék életén keresztül mutatta be ama rendíthetetlen élni akarást, amely évszázadokon keresztül megtartotta őket. Ezen akaratereő csillan meg itt is.

A harmadik írás a falu településtörténetét tárja az olvasók elé, rámutatva ama sajátos településszerkezetre, amely csak a bakonyi és döntően is a Balaton-fölvidéki német közösségeket jellemezte.

Negyedikként a huszadik század zaklatott története bontakozik ki előttünk, amely sok megpróbáltatással volt terhes, de ekkor is az arra hivatottak, közöttük REMÉNYI Antal is, megtették, amit lehetett, és ahogy lehetett, a faluért, a közösségért.

Az ötödik írás a vízzel, a víznyeréssel, a patakokkal, a forrásokkal, a kutakkal, továbbá a víz energiájának hasznosításával és fölhasználásával (például a malmok vagy a deszkametsző segítségével), valamint a vizekhez kapcsolódó sajátos jogviszonyokkal foglalkozik.

A hatodik írás a különleges, gazdag és sokszínű világot tárja elénk, amelyet az erdő jelentett a falunak, amelyet úgy tudtak „erdőlni, kiélni”, hogy nem pusztították el, nem tették tönkre, nem halmozták tele szeméttel.

Gondoltak ugyanis az egymást követő nemzedékekre is, ami ma és örökérvényűen egyaránt példa kell, hogy legyen.

A hetedik írás fölillantja a jó rend megóvásáért megszületett szőlőhegyi articulákat, amelyek a falu nagyra becsült szőlőhegyének, vagyis a Nácihegynek az életébe engednek bepillantást.

A nyolcadik írásban a közösség színes hiedelemvilága tárul föl, amely fölbecsülhetetlenül gazdag érték és pótolhatatlan örökség, hiszen az életforma megváltozásával ez végleg eltűnt a közösség kultúrájából.

Közöttük olyan hiedelmek is megtalálhatók, amelyeket még a német őshazából hozhattak magukkal, mint például a tisztítóútzben szenvedő lelkekért egy fánknak vagy a kifőtt tésztából egy kevésnek a tűzbe vetése.

A kilencedik írás a német közösségek egyik legjellemzőbb szokását, a polgári lövészegylet úrnapi fölvonulását, az ünnepet gazdagító szokáscselekményét, vagyis a pürgerszokást mutatja be és elemzi.

Végezetül pedig, REMÉNYI Antal közgyűjteményekben őrzött munkáiról kapunk áttekintést.

A könyvben német nyelvű összefoglaló is olvasható, amely fordítás olyan nyelvi gazdagságot mutat meg, amelyért SZILÁGYINÉ KÓSA Anikót illeti köszönet.

A kötet megjelenésének anyagi támogatásáért köszönettel tartozunk a pulai Német Kisebbségi Önkormányzatnak, Pula Önkormányzatának, a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztériumnak (KIM), a Nácihegyi Birtokosok Baráti Körének, valamint különböző magánszemélyeknek, akik az adományaikkal járultak hozzá a könyv megjelenéséhez.

Név szerint ők a következők voltak: BÁNYAINÉ MATTING Bernadett, BÚS Mária, CZIMMER Attila, DÖMÖTÖR Lajos, FARKAS Árpád, GABNAI Antal, JÁGER Tamás, LUKÁCS György, NAGYPÁL Gábor, NÁDOR István, GABNAI Margit, PÉTI Miklós, RÉTFALVI Károly, RÉTFALVI Zsuzsanna, STEIERLEIN András, valamint ZÉKÁNY Lajos.

Külön mondunk köszönetet a kötet szerkesztésének nagy és pontos munkájáért: főként JÁGER István Tamásnak, továbbá BÚS Máriának,

CSIPSZER Jánosnak és SZENGER Istvánnak. Gratulálunk a szép kivitelhez.

Egyúttal hadd adjuk át KRIZSÁN András építész tiszteletteljes köszöntését is a kötet megjelenése alkalmából:

„A *Pulai olvasókönyv* őszinte örömmel és jó szívvvel ajánlom a megbecsülő figyelmükbe; kérem, hogy olvassák, terjesszék és ismertessék meg másokkal is e településnek és közösségnek a kultúráját, amely a Kárpát-medence művelődését gazdagítja.

E könyv megidézi REMÉNYI Antal egyéniségét és szellemiségét, híven adva át a ma élőknek és a következő nemzedékeknek is az ő áldott emlékét.

Végezetül, hadd köszönjek el úgy, hogy „Isten, áldd meg a magyart”, és véle együtt természetesen az államalkotó nemzeti kisebbségeket is, akik a kultúrájukkal és a helyállásukkal a magyar népünket és a hazánkat gazdagították és gazdagítják.”

Meghívó 2012. március 15.

Pula Község Önkormányzata
és Német Nemzetiségi Önkormányzata
tisztelttel meghívja Önt és családját

2012. március 15-én 15 órára

a Falumúzeumhoz,

az 1848–1849-es forradalom és szabadságharc kitörésének 164. évfordulója

alkalmából rendezendő ünnepségre,

valamint az ezt követően, 15.30-kor a Faluházban tartandó

Pulai Olvasókönyv:

Reményi Antal emlékére

Pulaer Lesebuch:

Ein Gedenkbuch für Antal Reményi

kétnyelvű olvasókönyv ünnepélyes bemutatójára,

amelyet a pulai Német Nemzetiségi Önkormányzat ad ki

egykori tanítója, művelődésszervezője,

képviselője, polgármestere,

REMÉNYI Antal tanulmányaiából és emlékére.

A kötetet bemutatja:

LACKOVITS Emőke néprajzkutató.

Egy helytörténeti és honismereti olvasókönyv: Reményi Antal néptanító és népművelő emlékezete

A REMÉNYI Antal emlékére az írásaiból összeállított *Pulai olvasókönyv*, JÁGER István Tamás szerkesztésében, a 2011-es évben jelent meg, a pulai német kisebbségi önkormányzat kiadásában, a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium pályázaton elnyert anyagi támogatásával. A németül a *Pulaer Lesebuch: Ein Gedenkbuch für Antal Reményi* címet viselő kétnyelvű kötet a megszerte ismert és szeretett, bölcs Tóni bácsi nyolc magyar és egy német nyelvű helytörténeti és honismereti tanulmányát közli.

A most ünnepi kötettel is megbecsült szerző, noha maga is a német kisebbség tagja (édesapja REINFAHRTról magyarosított, édesanyja családneve pedig LÉBER), de nem Pulán született, hanem a közeli Márkón, 1926-ban. Mégis, 1951-től 2009-ben bekövetkezett haláláig Pula lett az otthona, ahol nemcsak általános iskolai tanítóként, néptanítóként és népművelőként dolgozott, hanem a falu vezető szellemi erejévé vált, sőt a nagyvázsonyi körzeti művelődési házat is ő igazgatta. A falu első szabadon választott (és azután még egyszer újraválasztott) polgármestereként a közössége közéletében, önkormányzatában is szerepet vállalt, de az életfölfogása szerint mindig szigorúan pártonkívüliként. Veszprémi járási szinten is tevékeny volt tanácstagként, sőt a megyei szinten előbb az akkori népfrentbizottságban, majd a Veszprém megyei önkormányzat korelnökeként, s a megyei kulturális és oktatási bizottság, valamint a nemzetiségi munkabizottság elnökeként dolgozott. Végül, országos szinten a népművelők egyesületének is éveken át az elnökségi tagja volt. 1994-ben az egész életművéért, különösen is a helyi településfejlesztésben végzett igen kiemelkedő tevékenységéért a Magyar Köztársaság érdemrend kiskeresztjét kapta.

Pula 350 év alatti változásait, a *falutörténetet* is áttekinti a kezdőírás, mely a Veszprém megyei honismereti tanulmányok kiváló darabja. Pula a történelem folyamán hol Veszprém, hol pedig Zala vármegyéhez tartozott. Az újratelepítések egyértelműen Zalához, 1950 után pedig kétségkívül Veszprémhez sorolták be közigazgatásilag. 1959-ben épült meg hozzá a bekötőút, ugyanezen évben alakult meg a helyi termelőszövetkezet, 1960-ban vezették be végre a villanyt, és 1965-ben avatták föl az új kultúrházát.

Pula *településtörténetének*, az 1557-ben pusztává váló ősi település 1746-os, Ausztriából,

Bajorországból s Württembergből származó németekkel (svábokkal) újratelepítésétől a nemzedékek küzdelmeinek, örömeinek s eredményeinek külön tanulmányt szentelt a szerző (közösén PILLER Magdolna Ildikóval), mely a háztörténetek kiemelkedő darabja. Az írás gerincét – a régmúlt s a közelmúlt kötelező történelmi s eseménytörténeti áttekintésén, a jelenkor intézményrendszerének (önkormányzat, oktatás, népművelés, közművelődés, polgári szerveződések) ismertetésén túl – a hagyományok föltérképezése adja. E részben kiderül, hogy milyen településkép s utcaszerkezet kialakításába fogtak az érkezők; életük mi-féle vallási s szentségi környezetbe ágyazták; viseletüknek milyen megkülönböztető jegyei voltak. Képet kapunk arról, hogy szokásaikat minek megfelelően alakították ki; mi jellemzi sajtáságos nyelvjárásukat; az étkezésüknek s konyhájuknak mi adja sajátos jellegét; illetve hogy az idelátogatók még milyen helyi nevezetességekkel és látványosságokkal találkozhatnak errefelé. A helyi német kiejtéssel kapcsolatban, annak érzékeltetésére egy pulai nyelvjárásban lejegyzett disznótoros kopogatóverssel is megismerkedhetünk, köznyelvi német átiratban s magyar fordításban is.

Elkötelezett adatközlők (elsősorban SZENGER György, MEKLERNÉ SZENGER Erzsébet és SZENGER Pál) elmondása nyomán született meg a pulai *pürgerszokások* (MOLNÁR Lászlóval közösén írt) vázlatos áttekintése. A pürgerek a német őshazából hozták magukkal e sajátos tiszteletbéli polgárőrségi helyi szerveződési formát. A pürgerekkel foglalkozó rövid írást esetleg belé lehetett volna olvasztani a nagy településtörténeti tanulmányba, úgy, ahogy az annak a német nyelvű fordítása (SZILÁGYINÉ KÓSA Anikó munkája) esetén is történt, amely a kötet záró tanulmánya, *Schwäbisches Leben in Pula* cím alatt.

1812-ben telepítettek szőlőt a falu mellett elterülő dombon, amely ezután a Náczihegy nevet kapta, mégpedig a védőszentje, a jezsuita rend alapítója, Loyolai (Szent) IGNÁC (1491–1556) nyomán. A *szőlőhegy törvénykönyve* azonban később valahogyan elkallódott, és csak az 1970-es években került elő egy pulai ház rejtékéből, együtt a hegy különböző vegyes eseményeit és történéseit rögzítő följegyzésekkel. Ez utóbbiak közül hét ismertetése már megjelent a REMÉNYI Antal által főszerkesztett s lassan a 25. évfolyama felé közeledő *Náczihegyi Tükör-Spiegel* című,

évente megjelenő helytörténeti folyóiratban, s most a kötet ezeket közli újra.

Pulának a kommunista időkben, a tanácsi rendszerű *önkormányzatiság* alatt eltelt mintegy negyven esztendejével foglalkozik a szerző következő tanulmánya. 1950 és 1968 között ugyanis a község önálló volt, 1969 és 1990 között pedig egy községi közös tanács részese, mégpedig Nagyvázsonnyal, Barnaggal, Mencshellyel és Vöröstóval együtt. Az írás különös figyelmet fordít az előjáróság öt esztendejére, mégpedig 1985 és 1990 között, amikor ugyanis maga REMÉNYI Antal lett a község előjárója: utólag tekintve ez már nyilván a bontakozó új önállóság egyik előjele, előszele volt. 10-15 év távlatából az egykori községi előjáró visszatekint az elért eredményekre, és fölidézi az akkor legfontosabbnak számító és a legtöbb vitát kiváltó ügyeket, például a tűzoltóság, a szennyvíztisztító, az idősekkel törődés, illetve az ifjúság nevelésének kérdését.

Tudományos igényességgel és a lehetőségek szerint mindig a teljességre törekedve nyúl a választott kérdésköréhez a Pula község és határának *vízrajzát* részletező tanulmány, amely a Veszprém megyei műtárgyvédelem tárgykörébe is illeszkedik. Az írás nem elégszik meg a természetes vizek, így a felszíni vizek (mint például a folyók, a vízfolyások és az állóvizek), valamint a külterületi víznyerő helyek (mint például a források és a kutak) alapos ismertetésével. Ellenkezőleg: mindezek emellé fölvezet a vizekhez kötődő földrajzi helyek, a tárgyak, a létesítmények (például a malmok) és a vízi jelenségek honismereti és a helyismereti anyagát is. 1975 óta folyik a csapvíz a faluban, 1992 óta pedig a Náczihegyen is van immáron elérhető vezeték víz.

A szerző a falujában annakidején egy helyi honismereti szakkört is szervezett és vezetett, akikkel több fölmérés elkészítésébe is belévtak, az önkéntes néprajzi gyűjtőkre vonatkozó útmutatók alapján. Az első ilyen gyűjtésből készült tanulmány már annak idején megjelent a Veszprém megyei honismereti tanulmányok sorozatában. A kiterjedt fölmérés során elsősorban arra voltak kíváncsiak a kérdezők, hogy a falubéli családok pontosan milyen módokon hasznosították és hasznosítják a települést körülölelő *erdőket* és *mezőket*. A válaszok összesítéséből kitűnik, hogy mind az erdőkben, mind pedig a mezőkön gyűjtögetnek még ma is, és e tevékenységben kiemelt helyen szerepel a mintegy huszonkétféle, a környéken megtalálható és honos gyógynövény összeszedése és megfelelő népgyógyászati elkészítése, majd alkalmazása. A vadfogás is elterjedt a

faluban, akár élelmet adó állatok elejtéséről, akár vízből fogott állatokról, akár méhek vagy madarak befogásáról, akár pedig a hagyományos értelemben vett vadászatról legyen szó. Nemcsak örömet tartogat azonban minden esetben a természeti környezet, hanem az erdőn és a mezőn élő állatok (például a róka és az egér), illetve a ház körül található egyes kártékony állatok (különösen a görény, a menyét és a patkány) ellen is hatékonyan védekeznie kell az itteni lakosoknak.

Az MTA néprajzi kutatócsoportja által összeállított, a néphitre és a világnézetre vonatkozó kérdőív alapján a pulai honismereti szakkör emellett végigkutatta a község teljes *néphitét* is, ahogyan azt a régi öregek tartották. A kutatás anyaga éppannyira volt a teremtett természet; mint az ember és a maga alkotta, mesterséges környezete, ideértve mindenekelőtt a növénytermesztést és az állattenyésztést, az épületeket és azok tartozékait, az egyes hivatásokat, a szakmákat és a foglalkozásokat, illetve a vallás és az egyházi élet tárgykultúráját. Az összefoglaló tanulmány egyik legérdekesebb része az emberfölötti erejű személyek és a természetfölötti lények világa, különösen is a boszorkányé, a garabonciásé, a kútemberé, az ördögé és a hétfejű sárkányé.

Lényeges megjegyezni, hogy REMÉNYI Antalnak még legalább két kiadatlan *kézírtos* dolgozatát őrzi a Veszprém Megyei Levéltár, melyek nyilván szintén érdemesek volnának a kötetben megjelentetésre. Mindkét írás egy-egy szomszédos településsel kapcsolatban folytatott kutatásokat foglal össze. Egyfelől, a szerző végigkövette a *mencshelyi* olvasókör történetét a kezdetektől, 1885-től, egészen az 1917-es esztendőig. Másrészt pedig, *nagyvázsonyi* Kinizsi Baráti Kör Egyesület (KBKE) 1977 és 1984 közötti – az ő szellemes megfogalmazásában – hét szűk és ínséges esztendejével is behatóbban foglalkozott.

A kötet a felelős kiadó, LEITOLD Attila István előszavával, LACKOVITS Emőke néprajzkutató bevezetőjével, a szerző magyar s német nyelvű önéletrajzával, a közgyűjteményekben megtalálható műveinek szakirodalmi jegyzékével, s számtalan fekete-fehér fényképpel, rendszerező ábrával és vonatkozó rajzzal egészül ki. Jó szívvel ajánlhatjuk a most megjelent gondos összeállítást, szöveggyűjteményt, olvasókönyvet mindazoknak, akik érdeklődnek a helyi néprajz, a hon- és a helyismeret, a hazai népművelés, a településtörténet és -fejlesztés, illetve különösen is a magyarországi német nemzetiség gazdag hagyományai és a mindennapi élete iránt.

NAGYPÁL Szabolcs

Visszatekintés

Égészen az ismeretségünk kezdetétől fogva (lassan immáron fél évszázada) mindig nagy tisztelettel és érdeklődéssel néztem a falubéli öregekre.

Ők a saját fiatalságukról – „ama korról” – emlékeztek meg, meséltek, regéltek, amikor még leventének toborozták az iskolából kimaradt tizenkét éveseket.

Vagy amikor azon versenyeztek a helybéli fiúk, hogy melyikőjük tud egyenesebb barázdát húzni szántáskor, a lányok az édesanyjuktól tanulták el a konyhaművészetet és az állattartás fortélyait.

És ama kellemes beszélgetésekre is igen szívesen tekintek vissza, amikor Pula önálló színtársulata számos darabot mutatott be télen és vándoroltak át a szomszéd községekbe is a művészeink.

No meg, találkoztam talán az ország legidősebb zenekarának tagjaival is, akik hajdan gyalog vitték át az erdőn keresztül a harmonikát, a bőgőt, a hegedűt és a trombitát a szomszéd falvak svábbbáljaiba, mert élő zene nélkül nem lehetett bált rendezni.

És Pulának mindig voltak kulturális különlegességei, még a zenés darabok énekeseit sem kellett máshonnét toborozni.

Számtalan beszélgetést papírra is vetettem, magnószalagon rögzítettem és itt-ott az újságokban ezek meg is jelentek.

Kimondottan e példát mutató közösségről a Magyar Nemzet 1982 egyik májusi számában is írtam.

Most úgy érzem, hogy sajnós eljött az idő – hiszen a hetvenötödik életévem felé közeledem – hogy magam tekintsek vissza a pulai létünk évtizedeire.

Van már némi rálátásom is, hiszen több mint ötven éve hallottam először a szülőfaluja nevét SZAUER Ágoston kedves kollégámtól, aki vel egyazon tantestületben kezdtük el a tanári pályát.

Azután, 1966-ban egy nemzetközi stafétát vezettem át a falvakon és a városokon, és minden elfoglaltság nélkül elmondhatom, hogy a megyében a legértelmesebb ünnepi fogadást Pulán készítették elő.

Nem készítették, hanem REMÉNYI Antal igazgató és tanító rendezte a gyerekekkel és a fiatalokkal.

Igen, itt, a bolt és a kocsmá előtt, a buszmegálló közötti téren: volt errefelé versmondó, énekes, táncsoport.

Még a falu nevét rögzítő, nemzeti színű szalagot is kötötték a gyerekek a staféta zászlórúdjának a végére.

Hasonló tartalmas ünnepség volt Vöröstőn is, de a tanítónő elmondta, hogy ő a maga részéről REMÉNYI Tóni bácsitól tanulta meg, hogy mit hogyan kell megszervezni.

Utóbb, amikor a Petőfi Színháznál dolgoztam, a színészekkel gyakran jöttünk errefelé, a tapolcai, a keszthelyi vagy a zalaegerszegi előadásokra utazva.

És mindig észrevették a társulat tagjai, hogy Nagyvázsont elhagyva nyugatnak milyen gyorsan változik a táj és a szürke fönnsíkból egyszerre előtűnik a kincses Pannónia.

Az erdős dombok, a sziklás patak és a szőlők, amelyet a rómaiak előtt és azóta is annyian kedveltek.

Most immáron negyven esztendeje történt, hogy vettünk itt egy hold földet a feleségemmel.

Elvadult, irtani való őserdő volt a kertünk helyén, mert a termelősövetkezet elvenni ugyan elvette a földet a pulaiaktól is, de megművelni már nemigen tudta a sziklás és köves talajt. Elhagyta tehát, akárcsak az ingyen kapott alginitbányát.

Három kedves sógorommal egy egész hétfig csákányoztunk, fűrészeltünk és ástunk; még egy vaddisznó-dagonyára is leltünk a kert közepén.

Amikor az alapjáig szétdűlt pincét elkezdtük újjáépíteni, még a malterhoz és a betonhoz szükséges vizet is kannákban hordtuk föl a Kis utcai kutakból.

Egy hónap múlva találtunk csak egy olyan nagyvázsonyi lajtos kocsit, amelyben kettőszáz liter vizet is egyszerre el lehetett hozni.

Micsoda ünnep volt, amikor a tanácselnök megkeresett, hogy épül a vízmű Pulán, de nincs a hidrolóbusznak helye.

Azt mondta, hogy itt jó lenne a telkünk végében, mert közel vagyunk a faluhoz, és jó magasan is.

A feleségem azonnal följánlotta, hogy adjuk a vízműnek a telek felső ötödét ajándékként.

Azután egy fafaragó barátunk, SZABICS Ferenc, méretes fatörzset keresett, hogy beléfaragja a Szent Ignác-hegy, azaz a Náczihegy történetét a török pusztítás utáni újraterelítést, 1746 kezdetétől mind a mai napig.

Az erdészet adta a fát, a falu fiatal férfiai állították föl a kész oszlopot a hegy bejáratánál, a Szent Ignác téren.

Ott, ahol 1987 óta minden év Ignác-napján önálló műsort adtak a falubéliek és néhány meghívott együttes.

Igaz, amióta egyre kevesebben vagyunk – manapság mindössze kettőszáznyolc lélek – és helyben alig akad négy-öt embernek munkája, egyre nehezebb a föltertelek biztosítása. A Pulai Ifjúsági Klubon (PIK) kívül már nincsen más közösség a faluban.

A náczihegyiek próbálkoznak még – lám, e helytörténeti folyóirat is él – és ünnepség is lesz.

Úgy tűnik azonban, a közösségi erő és lelkesedés, amely a csatornázásnál, az útépitésnél vagy az útmenti fasor telepítésénél még megvolt, már fogyóban van.

Mindez arról jutott eszembe, hogy a pályázaton nyert pénzből megrendezett Nyárköszöntő ünnepségünkhöz az előadók között kizárólag más falvakból jött, „importált műkedvelőket” találtunk.

Nem az útiköltséget sajnálom tőlük meg a vendéglátást, hiszen igényes műsort adtak és igazán jó hangulatot teremtettek.

De – kérdezem én – hová lett a pulai tehetségfölmérés, a zenei műveltség, a színpadra állítás gyakorlata?

Meg a foglalkozás a fiatalsággal? Hová? Vajon akad-e a faluban ma még, aki képes egy műsort megszervezni, betanítani és levezényelni? Mert nem igaz a semmittevőknek azon állítása, hogy nincsen rá igény.

Emlékszem egy gyönyörű március tizenötödiki ünnepségünkre, amelyen a halálra ítélt WITTNER Mária volt a szónok.

Akkor is azt mondták, hogy fölösleges kinyitni a művelődési házat, mert ünnepnapon igazán nincs rá igény.

És mégis, több mint százan verődünk össze az emlékezetes – és utolsó ? – nemzeti ünnepen.

A mai harmincasokra és negyvenesekre gondolok elsősorban. Mert jelképes jelentősége is van ám annak, hogy ma már csak főzni, enni és inni tudunk, se táncolni, se muzsikálni, se énekelni, se verset mondani nem. Senki?

A körjegyzőnek kell kisegítenie bennünket, ha verset akarunk hallani? Épp e faluban, amely példája volt igencsak nehéz évtizedekben a hagyományörzésnek, a kulturális közösségépítésnek.

Nemrég egy országgyűlési képviselőnk, a miniszterelnök-helyettesünk fogalmazta meg tömören: „A hagyományok továbbadásának ereje van.”

És ha napról napra gyöngülünk, és nem emelgetjük a kisebb-nagyobb súlyokat, a következő fél évszázadban nem lesz miről és kinek beszámolni.

Bízom abban, és tudom is, hogy van Pulán nem is egy olyan asszony, legényember vagy akár fiatal pár is, akik szívesen vállalták és vállalnák föl a kulturális rendezvények megszervezését némi tiszteletdíj ellenében.

Gyakorlatuk is van benne. Csak meg kell keresni őket, bátorítani és segíteni kell a vállalkozókat.

Maguktól nem fognak belé. És akkor máris lesz majd igényes pulai ünnep. Akár egyházi, akár hagyományörző vagy ifjúsági.

Ők menthetnék meg a falu lelkét, amely be van zárva a milliókért fölújított, de egyelőre még üres falumúzeumba.

Ne hagyjuk, hogy egy ilyen igen kiváló helyen, a hármaskút felállításánál, e települt fészke elvesztse előbb az öntevékenységet, majd az ünnepeit, végül pedig a jellegét és a habitusát.

Mert ne feledjük, sohasem lesz arra elég pénz, hogy egy ilyen kis falu a saját ünnepére autóbuszokkal hozasson föllépőket.

A fiataljainkban bizonyosan van annyi alkotókészség, energia és képesség, hogy önfenntartó erőnk meg tudjuk újítani – legalább is, ezt remélem.

NÁDOR István

Gondolatok a múlt évtizedekről

Az idő hihetetlen gyorsan szalad. Mi, idősebbek tán fokozottan érezzük ezt. A nemrég még köröttünk szaladgáló kislányok s -fiúk mára felnőtt fiatal emberek lettek. S mi nagyon fájó, nincsenek már köztünk azok, kiket nagyon szeretünk, kik a múlt emlékeit adták tovább nekünk.

Ezek jutottak eszembe a *Náczihegyi* idejének összeállításakor, a folyóiratunk régi példányaival lapozgatva. Mennyi emléket őrzött meg számunkra s az utókornak! Ezt bátran mondhatjuk, hisz a családoknál megmaradt lapokon kívül, a kiadvány Tóni bácsi jóvoltából a kezdetektől eljutott a Megyei Levéltárba is.

Tavaly megemlékeztünk arról, hogy 200 éve, 1811-ben kérvényezték a pulai jobbágyok a földesúrtól, hogy a közeli hegyen szőlőt telepítsenek. Az engedély már tartalmazta az akkor pulai szőlőhegynek (*Promonthorio Pulacensi*), majd rövidesen Náczihegynek nevezett terület egyénekre szabott fölosztását az *1812-es évről*. Tehát idén ünnepeljük a kettőszázadik évfordulóját annak, hogy a hegyen megkezdődött a munka.

Van közelebbi évfordulónk is! 25 éve, bizony alig hihető, negyedszázada, 1988-ban tartottuk az első náczihegyi ünnepet. A kezdeményező jellemzően két tanárember, REMÉNYI Antal s NÁDOR István volt. Büszkén emlegetjük, hogy egy évvel megelőztük még a Művészetek Völgye rendezvényeit is. A mi ünnepünk „belterjes”, a pulai s náczihegyi polgárok összejövele maradt.

A *Náczihegyi Tükör-Spiegel* sok-sok emléket őriz. Az idejének kiadvány a huszonharmadik a sorban. Két év múlva, a huszonötödik évfolyamban érdemes lesz a visszatekintés megkönnyítése érdekében egy tárgykereső összeállításra.

Engedtessek meg e sorok írójának, hogy néhányat földidézzen a majdnem három évtizedes pulai emlékeiből. Az első látogatásunkkor azonnal megtetszett, hogy a Náczihegy a falu szerves része. Nem valahol a hegyekben elszórtan fölépített, néhány házból álló üdülőterület, hanem egy saját helytörténetével rendelkező faluhoz tartozik, amelynek a polgárai kötődnek a szőlőhegyhez is.

Az első bátorítást REMÉNYI Tóni bácsitól kaptuk. Büszke vagyok haláláig tartó barátságunkra. Véle döntöttük el, hogy a *Náczihegyi Tükör-Spiegel*ben évente összegyűjtjük a faluval s szőlőhegyvel kapcsolatos helytörténeti emlékeket, földidézzük az év történéseit.

A pincét lakhatóvá kellett tennünk, ezért igyekeztünk a fiainkkal hétvégente ideutazni.

Feleségem ma is rettegve gondol arra, amint Hajmáskérnél, a kétsávos 8-as úton szovjet páncélos menetoszlopba szorulva haladtunk. Sok segítséget kaptunk a közvetlen szomszédainktól, a BLICKLE-, a NÁDOR-, a SCHOLTZ- és a TARDOS-családtól. Hálával tartozunk PUSKÁS Lászlónak és STEIERLEIN Andrásnak, akiktől a legnagyobb segítséget kaptuk a ház építése és bővítése során.

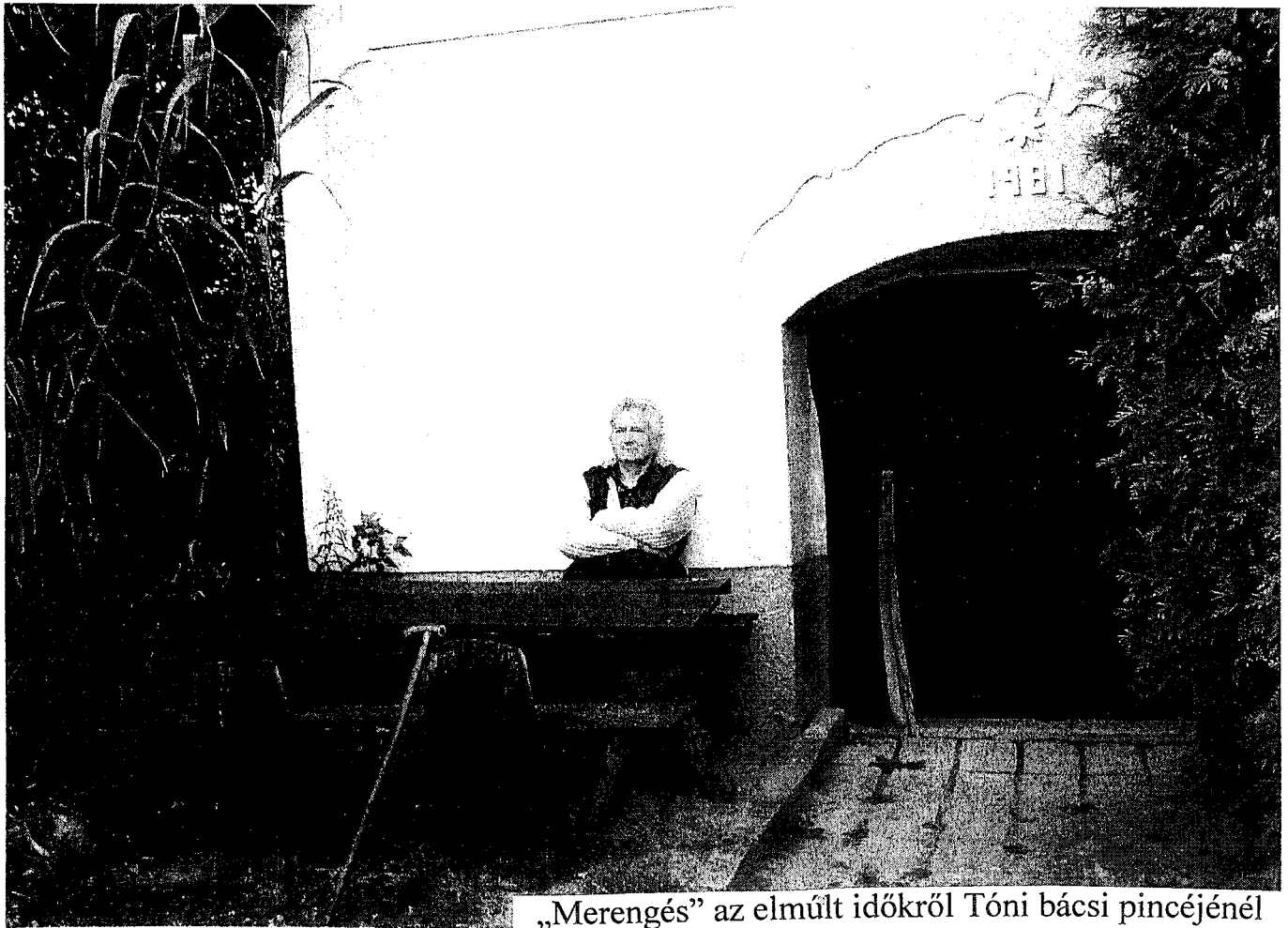
Hamar kialakult az öspulaiakkal a kapcsolatunk, kik telkük felé jártukban érdeklődve figyelték az építés előrehaladását, a telek rendbetételét. Szeretettel emlékezem HARMATH István poharazgatás közben mondott szavaira, SZENGER Gyuri bácsi táborúzi harmonikajátékára. VISZT Jánostól barackfát, STEIERLEIN Jóskától vörösfenyő-csemetéket, STEIERLEIN Andristól szőlőveszszóket, KNOLL Jóskaéktól jószomszédtságot kaptunk. TÁL József, LEITOLD István, REMÉNYI Antal tanácsait igyekeztünk megfogadni. Köszönet érte!

A náczihegyi berendezkedésünk után, két évvel az első ünnepünket követően, 1990-ben jutott energiánk az első (mai szemmel kezdetleges) újság szerkesztésére. A kezdeti munkák lelke Tóni bácsi volt, és igen sok segítséget kaptunk NÁDOR Istvántól is. Ezt követően egyre több embert sikerült bevonni a folyóirattal kapcsolatos tevékenységre. Örömmel tölt el, hogy sikerült megszólaltatni a falu több idős emberét, beszélgetés vagy saját írás formájában. Megszólaltak, de még nem kellő számban, a falu fiataljai is. Nagyon szeretném, ha egyre többen jelentkeznének az írásaikkal s vállalnának részt a szerkesztésben.

A 25. náczihegyi ünnep alkalmából külön köszönetet kell mondanunk KERTÉSZ Lajos polgármester úrnak is. A szűkös anyagi lehetőségek ellenére minden lehető segítséget biztosított évek óta, hogy az ünnepet megtarthassuk. Vonatkozik ez a környezet rendbetételére, a színpad fölállítására (köszönet LEITOLD Istvánnak és a társainak a munkájáért) és a többi szervezési feladatra.

Évek óta színvonalas számvetésben foglalja össze a folyóiratunk vezércikként az előző év történéseit. A falu elöljárójaként ő mondja az ünnep megnyitó gondolatait. A munkája és a polgármesteri tevékenysége mellett évente több pulai kulturális rendezvény lebonyolítását kell irányítania, és ez Tóni bácsi halála óta fokozottan is nehéz feladat. A pulai-náczihegyi közösség nevében szeretnénk őszinte köszönetet mondani KERTÉSZ Lajos polgármester úrnak a tevékenységéért.

NAGYPÁL Gábor

„Merengés” az elmúlt időkről Tóni bácsi pincéjénél

Téli hangulat a Náczihegyen

Pulai „városnézés”: Egy képzeletbeli kocsikázás a falunapon

Különleges élményben volt részük azoknak, akik ott voltak az idei falunapon, Pulán. Városnéző (akarom mondani falunéző) kocsikázásra hívták azt érdeklődőket – igazi *sightseeing* a Kab-hegy lábánál. A templomdombon, a juharfák árnyéka alatt várakoztak a helyi konflisok, hogy a kellemes júniusi napfényben bebarangolják a környéket utasaikkal. A kényelmes lovaskocsikon öt-hat ember is elfért, és máris indulhattak a paripák.

– Hová legyen a séta? – kérdezte Jóska, a lovak gazdája.

– Csak egy kis falunézésre, mint a turisták, amikor felülnek egy ’Pattanj föl – Pattanj le’ (*Hop on – Hop off*) buszra, hogy megnézzék a környék nevezetességeit.

Ezt válaszoltuk, miközben már meg is ugrott a szekér alattunk, és kapaszkodva ültünk le a padokra, hogy az orgonabokrokat le ne törjük az oldalunkkal. A Kovács-földeknél, az új játszótér mellett kanyarodtunk ki az országútra. Előttünk a Kis utca és a Kab-hegy utca takaros kertjei sorakoztak.

– Nincs itt semmi nevezetesség! – vetette oda, félig tréfásan, a kocsisunk, a nyelvével csetintgetve közben a lovaknak. – Csak e sok öreg ház, no meg e régi templom itt.

– Már hogyan volna! – kaptam föl a fejem megrökönyödve. – Itt van mindjárt a kis kápolna, amelyet Szent FLÓRIÁN tiszteletére emeltek az első pulaiak. A későbarokk stílusú épületet egy helybéli lakos, KRAMMER György kosárfonó építette a tüzesetek elleni védőszent, a tűzoltók patrónusának tiszteletére. A bejárata fölött pedig a háromszögű oromzatban HEITLER László pápai festőművész Szent Flórián-képe, alatta az építés évszámát rögzítő fölirattal: 1773. A kis kápolna belső terét és az azzal azonos szélességű szentélyt egy-egy csehsüvegboltozat fedi, boltozatán rozettával. A falazott oltára fölött egy ismeretlen meszternek a Szent Flóriánról készült népies ízű festménye.

– Amott pedig, a kis kápolnától nem messze, PAULY Mihály, pápai építőmester tervei alapján épült és a kegyúr védőszentjének, Borromeó Szent KÁROLYnak tiszteletére épült római katolikus templom homlokzata magasodik. Csodálatos szellemű alkotás, egyéni stílusa harmonikusan forrt egybe a pulai tájjal és lélekkel.

Az egyhajós, egyenes szentélyzáródású templom belső tere és berendezése is igényesen kialakított. Csehsüvegboltozatos főhajójában a díszesen faragott szószek sajátos, négyzetes alaprajzú, klasszicizáló késő barokk munka, mellvédjén a magvető ábrázolásával, amely a község címerének főalakja is. A barokk templom sokszor nyújtott vigaszt a munkában megfáradt pulaiaknak, jelentett örömet a bizakodóknak és békességet az alázatosoknak.

– Hát a római számokat ismeri-e? – kérdeztem alkalmi idegenvezetőnket, Jóskát, a bakon.

– Meg tudná-e mondani, hogy mikor épült e ház? – mutattam a szépen följújtott falumúzeum főfőhérr homlokzatára.

– MDCCCXXXVIII – betűzte ki Jóska.

– Ezernyolcszáznegyvennyolc, a szabadságharc és forradalom éve. Amikor az ország frissen megválasztott kormánya a betolakodó császáriak ellen készült, a pulaiak új iskolát építettek maguknak. Pedig sorsdöntő hónapok voltak ezek. 1848 augusztusában BATHYÁNY Lajos miniszterelnök fölhívást intézett a dunántúli törvényhatóságokhoz, hogy toborozzanak önkénteseket. A fölhívás hatására megalakult a vármegye önkéntes zászlóalja, amely a negyvenhetedik számot kapta, benne negyvenegy pulai önkéntessel. Az összeírtak között három tizedes (JÁGER József, KUGLER János és LEITOLD György), valamint egy őrmester, HAACK Lipót, a falu tanítója és jegyzője szerepelt. Az önkéntes zászlóalj Alsó-lendváig jutott, ahol a török főnhatóság alá tartozó Szerb fejedelemség területéről többször törttek be martalóccsapatok. De részt vettek a pulaiak a megalakult nemzetörség karhatalmi föladatainak ellátásában is. Egy részük a 16. huszárezredhez került, akik a tavaszi hadjárat során részt vett a Budai vár visszafoglalásában, és azt tartja a helyi legenda, hogy pulai legény volt a bátor honvéd, aki elsőként jutott föl a vár fokára, és tűzte ki a nemzeti színű zászlót. Jelképnek is fölfogható, hogy eközben fölépült a község iskolája.

De közben már tovább poroszkál velünk a lovaskocsi, végig az alsó úton, a szép rendben álló porták előtt.

– Hát azt tudta-e, hogy miként épültek e házak? – kérdezem ismét a kétlőerős sofőrünket.

Ő már csak rázza a fejét és kíváncsian várja az újabb történeteket.

– Amikor a falu 1746-ban újra betelepült – folytatom –, eredetileg húsz jobbágytelket osztottak ki szabályos rendben. százhusz lakója volt akkor Pulának, és tíz év alatt e szám százkilencvenre gyarapodott, de huszonöt évvel az újratelepítés után már háromszázhetvenegyen éltek e kicsiny fészkalja faluban. A házak száma ekkor már ötvenhat volt, és akkor még a malmokról nem is beszéltünk. A hosszú telkek tulajdonképpen két részre oszthatók, egyrészt a megművelt földekre, másrészt pedig az udvarra, amelyet egy keresztbe fordított pajtaépület választ el egymástól. A zárt sorú, háromosztatú keresztfolyosós pajta leginkább a német nemzetiségű falvakra volt jellemző, amely nemcsak elválasztotta a kertet a földektől, hanem az egymással szorosan összeépített, keresztben álló csűrök sora, szinte várfalszerű védelmet is nyújtott a falunak. Az udvarok beépítése attól függött, hogy miként osztották föl az eredeti jobbágytelkeket féltelkekre, ahogy a falu lakossága gyarapodott. Mert volt olyan jobbágytelek, amelyet egyszerűen hosszába kettéosztottak és a házakat a telkek azonos oldalhatárra építették. Az is előfordult, hogy az új házak a közös telekhatárra kerültek, egyszerűen egymás végébe, és a két háznak más-más oldalról volt a bejárata. Az egyik e telekrészre, a másik pedig a másik telekrészre nézet. De akadnak olyan telkek is, amelyek udvarát nem felezték meg, hanem megmaradt a két háznak a közös udvar, mint ahogy ezt itt a Fő utcában az alsó soron egymás mellett három telken, a 12–13., a 14–15. és a 16–17. számú házaknál is láthatjuk. Még ezek között is van olyan, amelyik egymással szembe, vagy egymás végébe épült. Ám a házak mind csodálatos rendben és összhangban illeszkednek egymáshoz. A földszintes, elnyújtott hosszú épületeket a sima egyenes vonalú nyeregtető szalagja borítja, lehetőleg egy fedél alá véve a házzal a melléképületeket, és az istállót is. A padlást régen nem építették be és nem is tagolták ablakokkal, mert a falusi életforma nem élhető a kertől eltávolodva. Csak a hófehér meszelt kémény hangsúlyos fejezete magasodott a gerinc fölé. Az állatok is mind a lakók körül éltek, és a gazdasági épületek körülvették az udvart. E földszintesség adja a ház barátságos otthonosságát. A titka a méretek és az arányok összhangja, amelyet a hagyományos népi építészetben a lehető legkisebb, eszményi és emberarányú magassággal oldottak meg. A Balaton-fölvidéken ez általában hat méter körüli homlokzati szélességet és magasságot jelentett.

– És milyen szépek a vakolatdíszek is! – mutatott Jóska az egyik házra az ostorával.

– No meg az is, meg az is, és amott szemben, az is! – kiáltanak a gyerek hátul a szekérről.

– Pedig a vakolatdíszek nem utólag rátett díszek, vagy gipszstukkók ám! Mind-mind a vakolással együtt készült – szólal meg belőlem most már a szakember. – Mert a dombormű csak a friss vakolaton állt meg. A régi kőművesek bámulatos technikával, a legegyszerűbb eszközökkel alakították ki a csodálatos vakolatdíszeket. Ezen egyszerű szerszámokkal villámgyorsan tudtak dolgozni. Az elkészült vakolatdíszet kis ecsettel frissen lemeszelték, és a végső alakok puhaságát ecsettel adták meg. A homlokzatokat a vakolatdíszekkel együtt minden évben újrameszelték, és az egyre vastagodóbb mészréteg lassan eltömté a mélyedéseket, amitől az alakok egyre puhábbak és festőibbek lettek. A legszebb homlokzatfestéseknél a mésztej egy kicsi színnel is megtörték, sőt a tagozatok festésére szánt anyagba egy egészen kicsi olajat is tettek, hogy a festék ne legyen túl vastag. Az így kikevert festéket rövid mozdulatokkal vitték föl a homlokzatra, de nem túl hamar, vigyázva, hogy a kőműveskanállal kialakított még friss, hullámozó fölületet a korongecsettel szét ne kenjék. A homlokzatfestést mindig két részletben készítették: nem várták meg, hogy az első réteg teljesen megszáradjon, már másnap föl vitték a következő réteget. A meszet a friss vakolat beszívta, a fölszínén a mész páncélként kicsapódott, és már eshetett is rá az eső.

– No hiszen, azt az esőt már mi is nagyon várjuk! Csak úgy porzik az egész határ, olyan szárazság van az idén. A szegény patakban is alig van víz, itt, ni – nézett le jobbra a szekérről Jóska, miközben a lovakat visszafordította a faluvégén.

– Hát pedig a kis patak több tucat malom kerekét forgatta meg valamikor! – felelem néki. – A minap láttam egy régi magyar filmet, gyerekorom nagy élményét, a *Koppányi aga testamentumát*, amelyet itt forgattak Pulán. E köhíd még romokban állt akkor, és a vigántpetendi országút sem volt seholy, de még forgott itt a vízikerek, amely az öreg malmot hajtotta a falu végében.

– Ama filmet én is nagyon szerettem, de nem is tudtam, hogy Pulán forgatták. Nahát, tényleg, mennyi nevezetesség van e kis faluban! Ki gondolta volna?

– Hát még a falu határában! – erősítem meg Jóskát. Ott napokig lehetne barangolni és kirándulni, mert annyi a nevezetesség, a látnivaló.

– De azt majd jövőre, a következő pulai falunapon – hőkölte vissza a lovait a templomkertben Jóska – a következő pulai városnézésen.

KRIZSÁN András

Biokert Magyarország

[A 2011-es nárczihegyi ünnep szónoka Solti Gábor, a „pulai alginit atyja” volt. A faluházban színes előadást tartott, melynek első részében a biogazdálkodás jelentőségével, a másodikban a pulai (nagyvázsonyi) alginit fölfedezésével s használatával foglalkozott. A következőkben kivonatossan közöljük a két előadás tartalmát.]

I. A Kárpát-medence kiváló adottságai

A Kárpát-medence oly talajadottságokkal rendelkezik, melyek rendkívül alkalmassá teszik a mezőgazdálkodásra: a világ egyik legtermékenyebb medencéje ez. Mi lehet az oka, hogy az itt megtermelt zöldségek, gyümölcsök, gabonafélék és tenyésztett állatok olyan tulajdonságokkal rendelkeznek, amelyek kiemelik őket a mégoly tetsetős, a világ más tájáról hozott termékek közül?

E tényezők elsősorban a Kárpát-medence éghajlata, földrajzi adottsága, a talaj minősége s a természetett növényeink, tenyésztett állataink, az ősi, sok száz éve kialakult alkalmazkodása élőhelyéhez. A mérsékelt éghajlat, a kiegyenlített, szélsőségektől mentes időjárás, a talaj fajlagos víztartó képessége, a napsütéses órák, a csapadék, az UV-sugárzás oly egyedi környezetet alakított ki, mely máshol aligha fordul elő. E vidék Európa egyik legrégebb kultúrája: a növénytermesztés 8000, a zöldség- 5000, a gyümölcstermesztés 2000 éves. A régi korok növényei, szemben a monokultúrában tartott, genetikailag túltenyésztett, egynemű állományú, leromlásnak induló fajtákkal, oly mértékben alkalmazkodtak a környezethez, hogy azzal szerves egységet képeznek.

Mint másodlagos génközpontban a kultúrnövények nagyobb változatosságot mutatnak itt, mint származási helyükön. Így jött létre az ősi magyar búza-génkészlet, a *proles Hungarica*. A szárazföldi éghajlatú Alföld és peremvidéke a világ egyik legjelentősebb búzatermelő körzete.

A Kárpát-medence tán leghíresebb növénye a tönköly. A régészet bizonyította, hogy a legidősebb tönkölylelet a magyar Kengyelről került elő, majd a bronzkori föltáráskor Százhalombattánál is találtak cserépedényekben tönkölybúzát. Az idősebbek emlékezhetnek a kiváló ízű húsvéti rozmaringra, bőralmára, batulra és társaira. Ősi búzafajtáink – az alakor, tönköly s tönke – oly kiváló tulajdonságokkal rendelkeznek, hogy külföldön állományjavításra használják őket.

Hasonló a helyzet az őshonos állatfajtákkal is, mint a szürkemarha, a tarka szarvasmarha,

a bivaly, a rackajuhok, a parlagi kecske, a szőke, vörös s fecskehasú mangalica, a kendermagos, sárga, fehér parlagi tyúk, az erdélyi kopasznyakú, a réz- s bronzpulyka.

Az itt élő népekben kialakult a földszere- tet, a termőföldhöz – melyet édes anyaföldnek neveznek – mindig is különös kapcsolat fűzte őket. A gazdák gyakran nélkülözést is elviselve ragaszkodtak hozzá. Kapcsolatukat a termőföld- del a legkifejezöbben a Debreceni Egyetem Ag- rártudományi Központ oszlopfölrata foglalja össze: „A föld szeretete a haza szeretete.”

II. A Kárpát-medence földtani fölépítése

A Kárpát-medence a Föld belső melegétől jól fölfűtött medencealakulat: ez a központi mag- ban lejátszódó radioaktív bomlásból származik. A geotermikus hányados világátlagos 33 m^oC, a magyar átlag 20 m^oC. A Pannon-medence 30%- kal fölfűtöttebb a világátlagnál. A földtani, geofi- zikai s szeizmikus kutatások kimutatták, hogy a Kárpát-medence területén a felső köpenyen úszó szilárd kéreg vastagsága 25–30 km, a fele a föld- részek átlagos vastagságának.

A Kárpát-medence területe szilárd kérgé- nek vékonyságát a 15 m. éve megindult s ma is zajló lemeztektonikai mozgásokkal magyarázzák. A medencét kitöltő kőzetek s a mélységi rétegviz- ek egyaránt az átlagosnál jobban fölmelegedtek. E különböző hőmérsékletű meleg vizek egyrészt hőforrások alakjában, törésvonalak mentén a föl- színre is megjelennek, másrészt mélyfúrásokkal jutnak a felszínre, magukkal hozva a kőzetekből kioldott, vagy a rétegvizekben oldatban lévő vál- tozatos, gazdag mikroelem-tartalmukat.

III. A Biokert Magyarország-mozgalom

A Kárpát-medence évszázadokon keresz- tül Európa éléskamrájának számított. Itt lehetne a lehetőség, hogy most az Európai Unió nyugati részének egészséges, ízletes és zamatos bioélelmiszer-beszállítója lehessen. De ha ez nem is lehetséges, legalább termeljük meg a saját élelmiszerünket és azt lehetőleg biominőségben.

A mesterséges vegyszerek nélkül meg- termelt élelmiszerek iránt egyre nagyobb az igény. Erősödik a tudatos vásárlás: egyre na- gyobb jelentőséget tulajdonítunk egészségünk megőrzésének, mely jelentősen függ a fogyasztott élelmiszerektől. Növekvő fontosságot tulajdoní- tunk az élelmiszertermelés s környezetvédelem

kapcsolatának. Ezeknek a bioélelmiszerek tesznek eleget. A szigorú, de drága ellenőrzéssel fölügyelt környezettudatos gazdálkodással biztosan egészséges bioélelmiszerekben megbízhatnak.

Sajnos Magyarországon az ellenőrzött bioélelmiszereket 90%-ban kiviszik, elsősorban a nyugat-európai országokba kerülnek. A hazánkban maradt mennyiségre növekvő kereslet, a piaci terítés egyenetlensége a jellemző. A kereslet mértéke igen gyakran túl drágává tesz a bioélelmiszereket. A családi, helyi bioélelmiszerigények kielégítésére korábban elterjedt volt a kis ellenőrzés rendszere. Ez azt jelentette, hogy a családi kertekben a környezettudatos gazdálkodás szigorú föltételrendszere alapján végzett termelés során előállított bioélelmiszerekre is megszerezhető volt az igazolás. Ez azonban nem jogosította föl a termelőt, hogy áruját a kereskedelmi forgalomban értékesítse. A gazdának az erkölcsi érték mellett csak ama tudata maradt, hogy papírja volt, hogy ő és családja bioélelmiszert fogyaszt.

Fontos lenne elindítani a Biokert Magyarország-mozgalmat, hogy kinek van kiskertje, a környezettudatos föltételrendszer szerint termelje meg saját s családja zöldség- s gyümölcszükségletét. Ehhez rendelkezésre áll a környezettudatos gazdálkodást szabályozó rendelet, föltételrendszer, s segíti számos szakkönyv, ismeretterjesztő kiadvány és a környezettudatos gazdálkodás, biokultúra területén tevékenykedő mintegy ötven szervezet, szövetség, egyesület és alapítvány.

IV. Az önellátó biokert

Egy ország környezettudatos gazdálkodásának mértékét, fejlettségét az adott ország mezőgazdasági területének, illetve az összes mezőgazdasági gazdasági környezettudatos területtel, illetve a gazdaságok számával szokták kifejezni. Érdekes azonban megnézni, hogy egy ország környezettudatos területe milyen arányban van az ország lakosságával, milyen az adott ország ellátottsága bioélelmiszerekkel. Európában száz fő jut egy hektár környezettudatosan művelt területre. Ez egyben azt is jelenti, hogy száz m² bioterület jut egy lakosra. A környezettudatos kertészkedés előnye, hogy a természeti környezet javul, azok egészségével együtt, kik annak termékeit fogyasztják, továbbá, a gazdaság is föllendül.

Célunk, hogy a Biokert Magyarország mozgalom keretében az élelmiszertermelésnek egy oly rendszerét vezessük be, amely képessé teszi a kertészeti tapasztalattal kevésbé rendelkező embereket is arra, hogy a legkiválóbb minőségű zöldségeket, gabonaféléket és gyümölcsöket állít-

sák elő kicsi földterületen, elenyésző munkával. E rendszert környezettudatos kertészetnek nevezük, miután környezettudatos alapelveket alkalmazunk mind a talajművelésnél, mind a természetű növények kiválasztásánál. A központi cél oly növényi táplálékok előállítása, melyek különösen gazdagok ásványi elemekben, vitaminokban és más tápanyagokban, s mindezt egy oly életmód – a tevékeny vidéki élet – keretében, mely lehetővé teszi a család számára, hogy szükségleteinek többségét előállítsa egy önfenntartó kisgazdaságban, melynek alapvető része a környezettudatos kert. E rendszert egészíti ki a helyi piac, melyen a fölösleg értékesíthető.

V. A környezettudatos kertészet

A különbség, hogy míg a gazdaságok bizonyos élelmiszer-alapanyagokat, gabonákat eladásra termelnek, az egészségkert az összes alapvető élelmiszert előállítja, mely szükséges az egészséghez, táplálkozáshoz, azok változatosságában s a legjobb minőségben. Tömegtermelési módszereket alkalmaztak, mivel a termelés nem a saját fölhasználást, hanem az értékesítést célozta s a gazdálkodó rendszerint máshonnan vásárolja a gyöngé minőségű táplálékot a saját fogyasztására. Ez nem azt jelenti, hogy a környezettudatos kertész néha nem adja el saját termékeit, de alapvetően azt fogja eladni, amit nem tud elfogyasztani, míg a gazdálkodó többnyire csak azon termékeit eszi meg, amelyeket nem képes eladni.

A kisgazdaság, tanya vagy megélhetési gazdaság kifejezését a negyed és fél hektár közti kis földterületre használjuk, melyen a család termeszti a számára szükséges növényeket, baromfit, esetleg más tej- vagy húshasznú kisállatokat tart, hogy kiegészítse élelmiszer-ellátását s esetleg többletet is termel, eladásra vagy cserére. A kisgazdasághoz tartozik még egy gyümölcsös is.

VI. A zöldségek ásványi és vitaminforrások

Miután a környezettudatos kertészkedés célja a legnagyobb tápérték elérése kis területen és munkával, a növénytermesztés során természetű zöldségek kiválasztásának óriási jelentősége van. Ugyanez igaz a gabonafélék, ehető magvak, gyümölcsök és csonthéjasok tekintetében is.

Mindehhez ama növényeket kell termeszteni, melyeknek nagy tápértéke van; melyek a legalkalmasabbak a környezettudatos kertészkedés számára; a személyes ízlés s nemtetszés szempontjai is figyelembe veendőek és azon zöldségeket célszerű termeszteni, melyek a család kedvencei; elsődlegességet kell adni azon zöldsé-

geknek, melyek közvetlenül étkezés előtt szedhetők, hogy azokat friss állapotban lehessen fogyasztani; ama leghasznosabb zöldségeket kell termesztetni, melyek nem szerezhetők be könnyen máshonnan; végül célszerű a kiskertünkben megtermeszteni a szükséges gyógynövényeket.

Bizonyos táplálékok iránti egyéni ellenérzésektől el kell tekinteni és határozottan helyet kell biztosítani a kertben a petrezselyemnek, kaporoknak, fokhagymának, vöröshagymának s metélőhagymának, továbbá mindazon növényeknek, melyek az ásványi tápanyagok és vitaminok kiemelkedően értékes forrásai. Fontossági sorrendben következik a paradicsom (nagy A- és C-vitamin tartalma és salátákban használhatósága miatt), a zöldbokros (magas s változatos ásvány- s vitamintartalma következtében), a sárgarépa (tekintettel annak karotin-, azaz A-previtamin és ásványi tartalmára) és a cékla (melynek levele s gyökere egyaránt értékes elemeket tartalmaz). Egy harmadik, bár nem kötelező osztályba sorolhatjuk a mustár zöldjét, a káposztát s az articsókát. Termeszthetünk burgonyát, csicsókát, retket s tökféléket (cukkíni, patisszon, uborka, sütőtök).

A kiskertben fontos, hogy a növényeket megtervezett vetésciklusban termesszük, s vegyük figyelembe a növénytársítási szempontokat. Sajnos, elszennyeződtek vizeink, talajaink s a levegő. Az élelmiszer-földolgozáskor több mesterséges vegyszert, adalékanyagot, ízfokozót használunk. Bár Magyarország igyekszik ellenállni a génmódosítás elfogadása nyomásának, de hazánkba is behozták. Több 100 ha génszennyezett gabonát, kukoricát kellett beszántani. Kérdés, a kormányzat képes lesz-e ellenállni a cégek nyomásának, megőrizve a génmentességet. A vegy- s növényvédő szerek, rovarirtók, adalékok, ízfokozók okozta mérgezések oly járványok okozói, melyek több áldozatot szednek, mint a világháborúk vagy a parancsuralmak.

VII. Az egészségügyi kockázatok

Az élelmiszerek tartalmi romlása, tápértékük csökkenése, földúsulásuk vegyületekkel, a táplálkozási lánc szennyeződése oly káros folyamatok, melyek egészségügyi kockázatokat hordoznak, következményeik beláthatatlanok. Az egészségre káros, a táplálékláncon át a szervezetbe kerülő vegyi anyagok, szennyezőanyagok, átalakulási termékek s azok képződései mennyiségének növekedése, földúsulása kézzelfoghatóan az iparosítás következménye. Ezt az iparszerű gazdálkodásból származó élelmiszerek káros maradványtartalma igazolja, s a gazdálkodási rend-

szerek közti különbségek igen meggyőzőek. Ennek jelentőségét igazán akkor érthetjük meg, ha tudjuk, hogy az életfolyamatokat károsító kémiai anyagok 70%-a táplálékkal kerül a szervezetbe.

Ebben kétségtelenül lényeges szerepet játszanak a szennyezett közegben, mesterséges növényvédő szerek hozzáadásával előállított élelmiszerek, s a szennyeződő ivóvíz elfogyasztása. A mesterséges vegyszerekkel előállított élelmiszerek veszélyére utal, hogy napjainkban egy átlagos felnőtt több száz vegyszert hordoz a szervezetében. Oly vegyi anyagokat, melyek nem az emberi szervezet szerves elemei, s melyek súlyos betegségeket, életre szóló károsodásokat okozhatnak.

VIII. A bioélelmiszer fogalma

Mindenki vérében vannak vegyszerek, melyekre a megoldás a környezetvédelem, az egészséges élelmiszerek, táplálkozás s életvitel. Ezek közül vannak olyanok, melyekre kevés befolyásunk lehet, de van olyan, mely csak rajtunk múlik: a mesterséges vegyszerektől mentes bioélelmiszerek előállítása kertjeinkben. Vidéken hajdan az emberek maguk termelték meg az elfogyasztott élelmiszer nagy részét. Aztán falun is inkább a bevásárlóközpontokból szerezték be a legalapvetőbb élelmiszereket is – s észre sem veszik, hogy mint fogyasztanak. Az utóbbi időben azonban egyre nő azok száma, kik fölismerik a rájuk, a családjukra leselkedő veszélyeket s tudatos vásárlókká, fogyasztókká válnak. Nekik akarunk segíteni, megismertetni őket a vegyszermentes élelmiszer előállításával, az egészséges táplálék fogyasztásának élményével, örömeivel.

Bioélelmiszereknek nevezhető, amit az EU jogszabályainak előírásai szerint állítottak elő; s aminek termesztését az állam által hitelesített szervezet ellenőrizte s a megfelelőségről kiadta az igazolást. Annak érdeke, hogy ellenőriztesse gazdaságát, ki a föltételrendszer alapján megtermelt termékét árusítani, forgalmazni akarja. Mivel az ellenőrzés jelentősen növeli az előállítás költségét, gyakran magasra növeli a bioélelmiszerek árát. Ezt már csak a tehetősebbek vagy az elkötelezett tudatos vásárlók, fogyasztók tudják megfizetni, és a nyugati kereskedők.

A biotermesztés nem az jelenti, hogy nem alkalmazunk semmiféle talajjavító, növényvédő és rovarirtó szert. Az egyik ellenőrző szervezet által közzétett lista szerint 95 trágyázó s talajjavító anyagot, és 73 növényvédelmi s raktározási céllal fölhasználható anyagot, terméket használhatnak a gazdálkodók; és ezek egyike az alginit.

SOLTI Gábor

A pulai alginit fölfedezése és használata

I. A pulai alginit fölfedezése

Az alginítot az adott körülmények között és összetételben a világon először Pulán fedezték föl, és a további kutatások során is csak a Kárpát-medencében került elő (Gérce, Várkesző, Egyházaskesző, Pinc).

A földtani kutatás eredményeként föltárt alginitkőzet tulajdonképpen fosszilis iszap. Alapja egy algabiomasszából és agyaggá elmállott vulkáni porból, tufából álló kőzet.

A Magyar Állami Földtani Intézet Barnag–Vöröstó–Nagyvázsony–Pula–Öcs és Taliándörögd térségét 1973-ban térképezte föl. Bejelöltük a földtani képződményeket, kőzeteket, melyek a felszínen láthatóak voltak.

Ezeket részletesen leírtuk, bejelöltük a települési viszonyait, és ezen adatokból készítettük el az észlelési térképet.

Ahol ezekből nem lehetett megállapítani, hogy mi rejtőzik a talajtakaró alatt, milyen kőzetek és hogyan települnek a mélyben, ott fúrásokkal tártuk föl a földtani viszonyokat.

Pulán 1973-ban mélyítettük le a Put-1. térképező fúrást. A fúrás rossz magkihozattal laza, zöldes-sárgásszínű homokszerű, illetve agyagtörmelékes mintát hozott a felszínre.

Mivel pontos kőzettani meghatározásra alkalmatlan volt, a térképezési rétegtani célt betölteni nem tudtuk, a fúrólyuk mellett új fúrás mélyítését határoztuk el.

A hideg októberi időben a fűró munkások tüzet gyújtottak. A tűzbe véletlenül bekerült a porszerű anyagból. Meglepve látták, hogy a tűz föllobbant és elégett. Innét kezdve a fűró munkások ezen anyaggal egészítették ki a tűzifát.

A pulai alginit fölfedezését követően az első fölismerés az volt, hogy éghető anyagtartalommal rendelkezik. Az igen furcsa kőzetet igen részletes anyagvizsgálatnak vetettük alá a Földtani Intézetben.

Ez alapján gyorsan kiderült, hogy egy adig Magyarországon ismeretlen kőzetet, alginitet fedeztünk föl.

Az újabb meglepő fölismerés akkor adódott, amikor részletes vizsgálatnak vettem alá a fúrás környékének a részletes térképezése során tett észleléseimet. Mindez azzal járt, hogy egy egykori, ma már teljesen elfödött vulkáni krátert sikerült kirajzolni.

Ez abban az időben nagy újdonsággal járt és megalapozta a további alginitkutatások lehetőségeit. Pula ezzel úgy került be a földtani tudományos kutatásokba, hogy a világon először itt fedezték föl az alginítot egy vulkáni kráter üledékeként.

Az alginít – az olajpalák csoportjába tartozó kőzet – elégethető, olajat lehet belőle kinyerni, alkalmas szilikátipari termékek alap-, illetve adalékanyagául.

Az erre irányuló kísérletek bebizonyították, hogy a pulai alginít energetikai, illetve szilikátipari hasznosítása nem jöhet gazdaságosan szóba. Ekkor jött a harmadik sugallat.

Veszprémben a Magyar Ásványolaj Kutatási Intézet udvarára félüzemi kísérletek céljára 150 tonna alginítot szállítottunk be, melyet az ottani kertészet mellett tároltak.

Az ebédidőben a munkások ennek közelében töltötték pihenőidejüket, többen tökmagózással. Egyszer arra figyeltünk föl, hogy a talajszint alatt tizenöt méter mélyről kitermelt alginithalmokon rendkívül dús töknövényzet burjánzott.

Más földtani képződményben – mészkőn, dolomiton, ligniten, agyagon, márgán, vulkáni kőzeteken – ilyen hatást nem észleltünk.

Ez indította el az alginít mezőgazdasági kutatásait, kísérleteit, melyek eredménye alapján az alginít talajjavító ásványi trágyaként forgalmazási engedélyt kapott, és használatát engedélyezik a szigorú föltételrendszerrel rendelkező környezettudatos gazdálkodásban is.

A több száz kutatási jelentés alapján az alginít mezőgazdasági fölhasználási lehetőségei az alábbiak.

II. A pulai alginít használata talajjavításra és tápanyag-utánpótlásra

Az alginittal biztosítható a növények fejlődéséhez szükséges makro- és mikroelemek mennyisége, és fönntartható a talaj szervesanyag-tartalma, biológiai és élettani tevékenysége és aktivitása.

Az elismert és akkreditált műhelyek, vegykonyhák és laboratóriumok vizsgálatai és az ezek alapján kiadott forgalomba hozatali engedély szerint egy tonna nagyvázsonyi alginitben a következők találhatóak meg:

Mintegy három–öt kilogramm nitrogén (N), öt–hat kilogramm foszfor (P), hat–kilenc kilogramm kálium (K), száz–háromszáz kilogramm kalcium (Ca), illetve mész, nyolc–tíz kilogramm magnézium (Mg) és kettőszáz–háromszáz kilogramm humusz.

A tonnánkénti tizennégy–húsz kilogramm nitrogén-, foszfor- és káliumtartalom, illetve a húsz–harminc százaléknyi humusztartalom mindenféleképpen egy jó minőségű szerves trágya értékeinek felel meg.

A hektáronkénti húsz tonna (négyzetméterenként kettő kilogramm alginittel), vagyis kettőszáznyolcvan–négy száz kilogramm nitrogén-, foszfor- és kálium bevitelével biztosítható a talaj makrotápanyag-szükséglete.

Az alginitnek nagyon jelentős ezenkívül a mangán (Mn), a réz (Cu), a cink (Zn), a vas (Fe), a bór (B), és a molibdéntartalma (Mo) is.

A kémhatása enyhén lúgos, vagyis körülbelül 7,1–7,8-as pH-érték. Az alginitből eddig mintegy hatvannégyféle különböző makro- és mikroelemet mutattak ki.

Földtani, bázikus vulkáni eredetű képződményről lévén szó az esetében, tartalmaz olyan elemeket is – például krómot (Cr) és nikkelt (Ni) –, amelyeket bizonyos okokból károsnak tartunk.

Ezeknek a növények számára fölvehető alakban lévő mennyisége a talajtani szakvélemények alapján a megengedhető érték alatti.

Mindezt az is bizonyítja, hogy mind a nagyvázsonyi, mind pedig a gércei alginit ásványi trágyaként teljes mértékben engedélyezett terméknek számít.

III. A pulai alginit használata a facsemetés ültetésénél

A faültetésnél már több mint húsz esztendeje használják igen kitűnő eredményekkel az alginitet.

A nyár, az erdei fafajok (a tölgy, a bükk és a fenyő), valamint a gyümölcsfák telepítésénél és ültetésénél az ültetőgödörben indítóként alkalmazva biztosabb megeredést és gyorsabb fejlődést biztosít.

A pulai alginit hatására sokkal fokozottabb a hajtásnövekedés és kisebb a kipusztulás mértéke.

Az alkalmazásmódja az, hogy ültetőgödörként a talajtípustól függően kettő–öt kilogramm bányanyers vagy örölt alginitet elkeverünk a kiásott humuszos talajréteg anyagával,

amelyet azután visszahelyezünk a gödör aljára, és beiszapoljuk.

A visszavágott gyökerű facsemetét az alginittel kevert földre helyezük és bő vízzel beiszapolva befedjük.

Az alginit természetes ásványi szerves trágya, nem tartalmaz semmiféle – a növényekre káros – mérgező anyagot, ezért helyezhető közvetlenül a gyökér alá.

Az adag tekintetében megbízhatóbb és hosszabb ideig – legalább négy évig – tartó hatást érhetünk el, ha legalább kettő kilogrammot teszünk az ültetőgödörbe.

A leírt módszer segítségével a facsemeték ültetőgödörébe a nagy kolloid-, mész- és humusztartalmú fosszilis alga biomasszából és az agyaggá elmállott vulkáni anyagból álló alginitet juttatunk.

Ez a közölt hatóanyagok mellett a növények fejlődéséhez szükséges mikro- és makroelemeket is tartalmazza.

Emellett kitűnő vízmegtartó és vízelnyelő képességével olyan sajátos komplex fizikai-élettani hatást érhetünk el.

E hatás igen kedvező a fák megeredésekor, a növények kezdeti életszakaszában, illetve az ültetéskor keletkező kedvezőtlen hatások kivédésére.

A fejlődés legérzékenyebb első néhány évében növekszik a megmaradási esély. A csemeték jó kezdeti fejlődése, magassága és vastagsága a fa egész élettartamára kihat.

Ennek azért van igen nagy jelentősége, mert a meg nem eredt fák pótlása bizony nehézkes és meglehetősen drága művelet.

IV. A pulai alginit használata a szuszpenziós és a hidrofúrós erdőtelepítésnél

Az alginit alaptrágyaként alkalmazására rendkívül nagy lehetőség van különösen a homok- vagy tápanyaghiányos, illetve a rossz vízgazdálkodási területeken, amelyek elsősorban az erdőtelepítésre alkalmasak. Különösen is a nyír-ségi, a Duna–Tisza-közi, illetve a dél-somogyi homokterületekre ajánlott.

A szuszpenziós és hidrofúrós alginites fa-telepítési eljárás homokos helyeken ajánlott, illetve ahol a talajvízszint mélyen van – mint a Duna–Tisza közén –, telepíthetők gyümölcsösök és erdők, ahol ez eddig nem volt eredményes.

Az eljárás a mérsékelt égövi országokban – így például Magyarországon is – igen gazdaságosan alkalmazható, az elültetett fák körülbelül

mintegy húsz százalékkal gyorsabban fejlődnek ekképpen.

A módszer lényege elsősorban az, hogy a spirálfúróval mélyített, mintegy tizenkét centiméter átmérőjű lyukat a talajvízszintig vagy a fölötté elhelyezkedő kapilláris nedves talajzónáig fúrják.

Az Alföldön ez sok helyütt csak három-négy méter mélyen található. Ezen ültetőlyukba helyezik a töről metszett csúcsrügyes karódugványt, úgy, hogy a vége lehetőleg a talajvízszint fölötti kapillárisan nedves zónáig érjen.

Az egy-, két-, esetleg hároméves, három-hét centiméter hosszú, csúcsrügyes, gyökérszár nélküli nyár- és fűzfa karódugványok e talajzónában fejlesztik ki a talpgyökérzetüket és így a felszíni talajréteg kiszáradása esetén is biztonságos a fa vízellátása.

A lyukakat alginitszuszpenzióval iszapolják be: ekkor a beiszapolás műveletén túl egy-szersmind még a fák kezdeti fejlődéséhez szükséges mennyiségű tápanyaggal is ellátják a fát.

A lejtuttatott szuszpenzió gyorsan beivódik a homokba, és lehetőséget ad a gyökérzet megfelelő tápanyagellátására, minthogy kolloiddal javítja a fa körüli közeg szerkezetét és vízgazdálkodását.

V. A pulai alginít használata szőlőművelésnél

Telepítésnél az ültetőgödörbe, illetve az ültetőárokba vesszőnként a talaj fajtájától függően kettő-öt kilogramm alginítet kell az ültetőgödörbe szórni, és a talaj aljára helyezett humuszos talajzónából kikerült földdel elkeverni és beiszapolni.

Ha ültetés előtt a vesszők gyökerét alginitszuszpenzióban tartjuk, a megeredés biztonságosabb lesz. A szőlőtelepítésnél az alginítet immáron több mint tíz éve használják. Az alapokat a Duna-Tisza-közén homoktalajon telepített szőlészetekben végzett kísérletek adták.

Azóta a Balatonföldvidéken számos szőlősgazda használja eredményesen. A Balaton déli részén TÓTH László látrányi bioszőlészetiében évek óta a talaj tápanyag-utánpótlásában, illetve a szőlő növényvédelmében tölt be jelentős szerepet az alginít.

A szőlőültetvénynél tavasszal a sorok között húzott tizenöt-harminc centiméter mély barázdába folyóméterenként kettő-öt kilogramm alginítet kell szórni, majd a szőlő nyitásakor kikerülő földdel be kell takarni és el kell dolgozni.

Egy kísérleti példán bemutatva: Izsákon, jó vízgazdálkodású, tápelemekkel jól ellátott,

gyöngén humuszos homoktalajon, hatéves, jó termőképességű, 2,80 x 0,6 méter térállásra telepített fejművelésű izsáki sárfehér háromszáz négyzetméteres ültetvényben történt kísérleti körülmények között az alginít hatásvizsgálata.

A szőlősor két oldalán nyitott, huszonöt centiméter cm mély barázdába juttatták a nagyvázsonyi alginítet húsz, illetve negyven tonna/hektár (kettő-négy kilogramm/négyzetméter) adagban.

A parcellák az alginít mellett 6:100:100 kg/ha nátriumos, foszforos és káliumos műtrágyát kaptak. A kezelések hatására a tőkék terméke nyebbé váltak, a virágok jobban kötődtek, és ez nagyobb fűrt-átlagsúlyt is eredményezett.

A tőkék vegetatív növekedése mérséklődött; az erős növekedésű ültetvényben a kezelt területeken elegendő volt évente két csonkázás, míg a kezeletlen ellenőrző parcellán háromszor kellett csonkázni.

A vegetatív növekedés mérséklődése igen kedvező volt, ugyanis az ültetvény addig a vegetatív túlsúly jeleit mutatta. A levélelemező vizsgálatok szerint a szőlő leveleiben nőtt a kalcium, a magnézium, a molibdén, a vas, a réz és a cink mennyisége.

A termés mennyisége a hektáronkénti 20 tonnás alginítkezelés esetén 8,7, a 40 t/ha adag hatására 14,1%-kal lett nagyobb a kezeletlen ellenőrző területhez viszonyítva, s javult a virágok kötődése is. A nagyobb terméseredményeket döntően a virágok jobb kötődése, s a nagyobb fűrt-átlagsúly eredményezte.

A magasabb cukorfok (két-három százalékos növekedés) kialakulásában a kezelések hatására bekövetkező vegetatív túlsúly megszűnése játszott elsődleges szerepet: mindez elegendő volt ahhoz, hogy a szőlő magasabb átvételi osztályba kerüljön.

Az alginitre jellemző az igen nagy adszorpciós képesség, a kationmegkötő s ioncserélő tulajdonság. Mindent összevéve, nagyon sok jó tapasztalatról számoltak be a helybeliek azt követően, hogy 1986-ban Pulán megnyílt az alginítbánya.

[Szakértői vélemények szerint a Náczihegyen nem a legjobb a fehéres, meszes alginít – mivel errefelé éppen elegendő a talaj mésztartalma – hanem a meddővel, vagyis a talajjal keveredő alginít a megfelelő, amely igen sok tápanyagot, de jóval kevesebb meszet tartalmaz.]

SOLTI Gábor

Beszámoló a PUNKTE egyéves tevékenységéről

A júl. 30-i közgyűlésünkön az Ignác-nap ünnepi szónoka, SOLTI Gábor geológus volt a vendégünk. *Termeljük meg a bioélelmiszereinket alginittel* címen tartott előadást. Az egyesületi tagoknak *Biokalendárium s Biotermények aszalása* című, a Sárközy Péter Alapítvány által kiadott füzeteket ajándékozta. SÁRKÖZY Péter (1919–2000) az élettani alapokon nyugvó mezőgazdálkodás, kertészet s élelmiszer-előállítás egyik apostola volt. A közgyűlésen a célkitűzéseinkről beszélgettünk, melyek nagy részét teljesítettük.

Szept. 3–5. közt részt vettünk a várpalotai nemzetközi kertbarát kiállításon. Voltak temerini (Vajdaság), petrozsényi (Erdély), nagymegyeri, pozsonyi, párkányi s körmöcbányai (Felvidék), s osztrák kiállítók is. Egy kertészeti kiállítás szép látványt nyújt, kár, hogy mulandó. Pár napig gyönyörűek a színes, kicsattanó zöldegek, gyümölcsök, virágok, de megszáradnak, elfonnyadnak. Csak a fényképek adhatnak vissza valamit a látványból. Tartósabbak a lekvárok, savanyúságok, borok, likőrök, szörpök, mézek.

A mostoha időjárású 2011-es esztendő ellenére (a májusi nagy fagyok mind egy szálíg elvitték a gyümölcsstermésünket, míg az év egyébként száraz és aszályos volt) akadt bemutatni valónk. PÉTI Miklós szép fényképein a hegy gyönyörűségei (a táj, a virágok és a gombák), illetve új és régi pincék voltak láthatók. A zöldegek kínálatát főleg KNOLLNÉ Stefi és RÉTFALVI Zsuzsa terményei adták. Szőlőt NAGY József, FARKAS Árpád és JÁGER István Tamás tudott adni a kiállításra. NAGY József tagtársunk gyönyörűen rendbe hozott egy régi szénkénegezőt, amelyet szintén ki tudtunk állítani. Magam a Nácihegyen termelt, és ott is gyűjtött fűszereket és gyógynövényeket állítottam ki picis üvegcsekben.

A kiállítás kínálással is egybe van kötve. Almaaszalékunkat a gyermekek ropogtatták, a somot a csodálkozó s elégedett érdeklődők fogyasztották. Noha zömmel bakonyiak voltak, sokan nem ismerték e finom gyümölcsöt. A nagyvászonyi alginitsomagoknak is nagy volt a sikere. A savanyúbb talajú vidékek kiállítói boldogan vitték haza a szétosztott kis zsákokat. Korábban ismerték már az alginitet, s csodákat meséltek az alginitezés utáni krumplitermésről.

Pula nem borvidéki központ, de már a 2. évben volt módom megfigyelni, hogy micsoda sikere van a pulai boroknak. Most CZIMMER Attila, DÖMÖTÖR Lajos, FARKAS Árpád, JÁGER István

Tamás, KNOLL József, STEIERLEIN József borait állítottuk ki. Még a megyei kertbarát kör elnöke is hozzánk jött vendégeivel, ha igazán jóval akarta őket megkínálni. A kis, nem kereskedelmi mennyiség miatt nálunk mindenki (csak) szőlőből készíti borát, legjobb tudása szerint.

Nov. 19-én tartottuk a PÉTI-pincénél a hagyományossá váló *Márton-napi újborkóstolót*. A vidám s kötetlen beszélgetés késő estig tartott. Nyáron megkezdttük, s itt fejeztük be a támogatás gyűjtését a német nemzetiségi önkormányzat kiadásában megjelenő könyvre, mely REMÉNYI Tóni bácsi írásainak egy részét tartalmazza. Az anyagi támogatáson túl az egyesületünk egy-két tagja a szöveg gondozásából, szerkesztéséből is kivette a részét. A támogatók a könyv megjelenése után a német nemzetiségi önkormányzat által köszönősorokkal ellátott tiszteletpéldányokat kaptak.

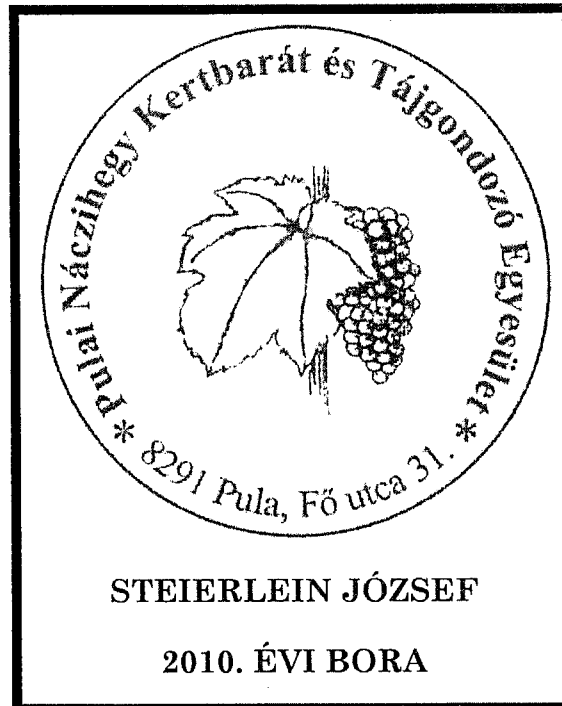
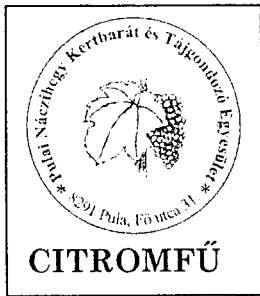
Márc. 15-én részt vettünk a hazafias, bensőséges s kedves megemlékezésen a múzeum előtti téren, s REMÉNYI Antal *Pulai olvasókönyv* című művének *bemutatásán* a faluházban. A nagyszámú érdeklődőnek a könyvet LACKOVITS Emőke mutatta be. Márc. 17-én *metszési bemutatón* vehettünk részt Szentantalfán a Szent Balázs-hegyi szőlőkben. TAKÁCS Ferenc kertészmérnök a gyümölcsfák s szőlő metszésével foglalkozott, s nagyon hasznos és igen tanulságos volt.

Boraink hírére öregbítette, hogy a márc. 31-i, pétfürdői *borversenyen* a nevezett összes borunk érmes lett: STEIERLEIN András kékfrankosa, KNOLL József zweigeltje, zalagyöngyéje arany, PILLER János zweigeltje, JÁGER István Tamás zalagyöngyéje ezüst minősítést kapott. A borosgazdáknak érdemes részt vennie egy ily megmérettetésen. Milyen büszke lehet a gazda az érmes borára, s mily jól mutat a pince falán az oklevél! Részt vettünk a megyei kertbarát szövetség közgyűlésén is, s egy továbbképzésen a társadalmi szervezetekre vonatkozó új szabályozásról, egész napos tanfolyam keretében.

Mi is szívesen látjuk a pulaiakat a rendezvényeinken, s ők is hívogatnak a falu alkalmaira. Köszönjük, s ki teheti, él is a lehetőséggel. Ilyen volt márc. 3-án a pulai disznóvágás, s jún. 30-án a nyárköszöntő ünnep gazdag műsorral. Megjelentek a *házzámtáblák* néhány pincén, s reméljük, hogy jövőre útjelző tábláink is lesznek. Jó kedvet, bőséget, jobb időjárást, megelégnélő életet a hegyen: ezt kívánjuk az elkövetkezendő időkre.

BÚS Mária

A borok és fűszerek egységes megjelenésben voltak láthatók a kertbarát kiállításon.
Néhány címke a sok közül:

Pulai termékek a várpalotai kiállításon

Az újbor ünneplése

A PÉTI-BÚS család volt a melegszívű vendéglátója a Szent Márton napját követően megtartott összejövetelnek, amelyen az újborot ünnepeltük.

A bensőséges, baráti találkozón szép számmal megjelentek Pula és a Náczihegy polgárai. Jó hangulatban kóstolgattuk JÁGER István Tamás, STEIERLEIN András és a többiek által kínált újborokat.

Ugyanakkor, előkerültek a nagyon finom pálinkacsemegék is, köztük PÉTIÉK szőlőpálinkája (nem törköly!) és NAGYPÁLÉK körtepálinkája.

A sok-sok hozott sütemény mind szilárd alapot adott a kóstolgatáshoz és a kitartó poharazáshoz.

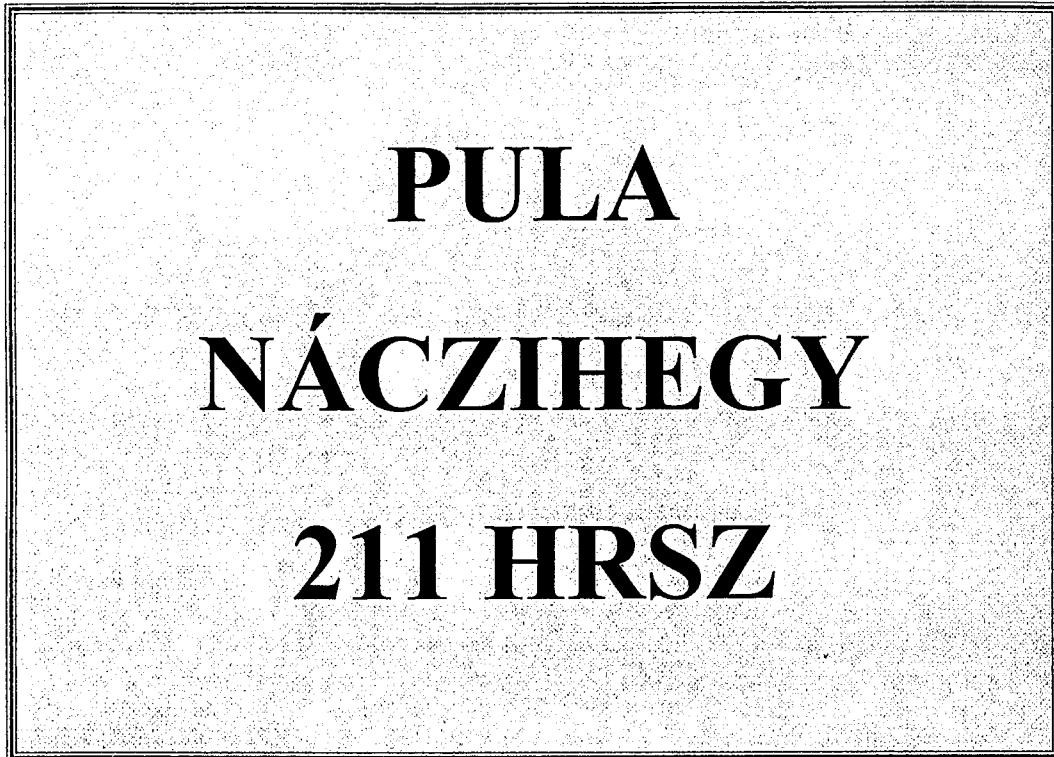
Számos ilyen további összejövetelre van még szükség, hogy jobban megismerjük egymást, és elmélyítsük a barátságainkat a közösségen belül.

Nagyon sok köszönet jár a szervezésért a PÉTI-BÚS családnak, akik a novemberi zimankóban is fűtött helyiséggel, valamint szeretetteljes vendégfogadással biztosították a remek hangulatot.

Vidám hangulat a Péti pincében

A náczyhegyi házszámtábla minta

A II. Pulai Disznóvágás meghívó plakátja

II. Pulai Disznóvágás

Sok szeretettel meghívjuk Önt és kedves családját az II. Pulai Disznóvágásra. Reggel a disznót hagyományos sváb szokások alapján dolgozzuk fel.

A nap folyamán elkészült ételekből, ebéddel és vacsorával kedveskedünk a falu lakosságának.

Várunk mindenkit sok szeretettel!

2012. 03. 03.
szombat | egész nap

Hírek

Pula főépítésze Ybl-díjat kapott

A kimagasló építészeti tevékenységük elismeréseként PINTÉR Sándor belügyminiszter 2012. március 14-én a Belügyminisztérium (BM) Márványtermében kiosztotta az Ybl Miklós-díjakat. A kitüntetést 1953-ban alapították és 1992-ben újrászabályozták, és egy bronz emlékéremmel, egy oklevéllel és természetesen pénzjutalommal jár. Az idei díjosztó egyik érdekességként kiemelhető, hogy szemben a korábbi gyakorlattal, már nem a Magyar Építőművészek Szövetsége (MÉSZ) látja el a feladatot. Ellenkezőleg, ma már a Magyar Művészeti Akadémia (MMA) építész tagozata jelöli ki a bizottságot, amely fölterjeszti a kitüntetettek listáját. A jelzett döntőbizottságról nagyon úgy tűnik, hogy igazából nem tette le a garast egyetlen építészeti stílus mellett sem, hiszen a most díjazottak munkássága nagyon-nagyon eltérő szellemiségű. A díjazottak között van KRIZSÁN András is, aki Pula főépítésze, a Modum Építésziroda Kft. vezető tervezője, MAKOVECZ Imre tanítványa. Többek között az Evangélikus Hittudományi Egyetem (EHE) bővítését, valamint a Révfülöpi Ordass Lajos Evangélikus Oktatási Központ újjáépítését irányította. A kitüntetettet U. NAGY Gábor építész méltatta, aki egyébként maga is Ybl-díjas kitüntetett. A beszédben úgy jellemezte KRIZSÁN Andrást, hogy ama kevés építész egyike, akinek a szerteágazó munkásságában rendkívül példamutató egységben és egyszerre jelenik meg az alkotás magas szintű gyakorlása és művelése, ugyanakkor a környezet iránti fölfokozott érzékenység.

Beszámoló az Eszterházy Károly

Közalapítvány kuratóriumi üléséről

2012. március 31-én ülést tartott az Eszterházy Károly Közalapítvány (EKK) kuratóriuma. A mostani összejevetel legfőbb tárgya a társadalmi szervezet 2011. évi beszámolójának, valamint a közhasznúsági jelentésének a megvitatása volt. A vezető testület tagjain kívül még a felügyelő bizottság elnöke és a tagjai is részt vettek az ülésen. SZENGER István Bálint, a kuratórium elnöke, az előterjesztésében ismertette a jelentést, amelyet a résztvevők korábban már írásban is időben megkaptak. A jelentés fő számai a következők voltak: a nyitó pénzkészlet összesen 1.167.037 forint, a bevételek, vagyis a kamat és a személyi jövedelemadó egy százalékából származó összeg nagysága 155.212, míg a kiadások ösz-

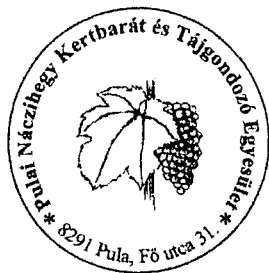
szege 846.200 forint. Vagyis, az eszközök vagy aktívák összesen 476.049 forintra rúgnak. A kiadások fő tételei a következők: a Falumúzeum fölújításának támogatása 800.000 forint, a templom világításának a karbantartása pedig 44.000 forint. A kuratórium a beszámolót egyhangúlag elfogadta. A független könyvvizsgáló, KOVÁCSNÉ KUHÁR Adél, a beszámolót a számviteli törvényben foglaltaknak megfelelőnek ítélte, és azt teljes egészében elfogadta. A közalapítvány adószáma, mint eddig is: 19266844-1-19. Minden támogatást előre is köszönünk. *A kuratórium és a felügyelő bizottság nevében ezúton is szeretnénk megköszönni TÖRÖKNÉ INHOF Ágotának mind a beszámoló összeállításában, mind pedig az ügyintézés során kifejtett áldozatos munkáját.*

A falvak népességmegtartó ereje

Hosszú évtizedeken keresztül Pula községben mintegy 12-14 legényember élt, lakott s dolgozott. Néhányan egyre halasztgatták a házasodást, s végül család nélkül maradtak, vagy későn találtak társat, s gyermekük így már nem született. De mire kinőttek az agglégénysorból, újabb korosztályból kerültek ki a magukra maradt házasulandók. Akik pedig tovább-, vagy szakmát tanultak, elköltöztek a faluból. Alig akad már a fiatal emberek közül, ki ért a földműveléshez, állattartáshoz vagy mezőgazdasági gépekhez. Ennek is a következménye, hogy noha a faluban élő magányos férfiak száma nemigen csökkent, ám a bölcsődés-, az óvodás- és az iskoláskorúak lélekszáma rohamosan apadt az utóbbi körülbelül harminc-nyolcvan esztendő alatt. Ma már a körzeti (vagyis a nagyvázsonyi) óvodába összesen csak 6 pulai gyerek utazik naponta. A falvak lélekszáma (kizárólag az állandó lakosokat számolva) a következőképpen alakult 2012. július 1-jén: míg Nagyvázsony 1813 fő, Barnag 145 fő, Mencshely 271 fő, Vöröstó 100 fő állandó lakossal rendelkezik, addig Pulán *kettőszáztizenhárom* fő lakik.

A kocsmá nyitvatartási ideje

Heti 9 órára csökkent a pulai kocsmá nyitvatartási ideje: hétfőn, kedden, szerdán s csütörtökig teljesen zárva van, míg pénteken, szombaton s vasárnap 17.30 s 20.30 közt van nyitva. Nyilvánvalóan nem az alkoholfogyasztás lehetőségét kell kevesellnünk, de meg kellene oldani a többoldalú hasznosítást a forgalmas út és a falu központjában.

PULAI NÁCZIHEGY KERTBARÁT ÉS TÁJGONDOZÓ EGYESÜLET
8291 PULA, FŐ UTCA 31.
ADÓSZÁM: 1 9 3 8 3 2 8 6 - 1 - 1 9
BANKSZÁMLASZÁM: 7 3 6 0 0 0 0 8 - 1 8 0 8 1 0 8 4
VESZPRÉM MEGYEI BÍRÓSÁG BEJEGYZTE 2930 SZÁMON 2008. 04. 24.

Kedves Tagtársak!

Alapszabályunk szerinti évi rendes

közgyűlésünket 2012. július 29-én (vasárnap) 15 órai kezdettel

tartjuk Pulán, a **Faluház nagytermében**. Ha a tagok nem jelennek meg a határozatképességhez szükséges számban, akkor 15³⁰ perckor azonos tárgykörben újabb közgyűlést hívok össze. A megismételt közgyűlés a megjelentek számára való tekintet nélkül határozatképes.

Napirend:

15⁰⁰-15³⁵ A hagyományos és híres halimbai gyógynövénytermesztést mutatja be Tóbel János polgármester a „Dr. Szalai Miklós Gyógynövény Tankert bemutatása” című színes kivetítés előadása keretében.

15⁴⁵ Közös ügyeink megbeszélése, megvitatása, eldöntése

- A Náci-hegyi ünnep szervezésének értékelése és tanulságai.
- Beszámoló az Egyesület tavalyi közgyűlése óta végzett tevékenységéről.
- A tavalyi nemzetközi kertbarát kiállításról.
- Gazdálkodás, jelenlegi pénzeszközeink.
- Útjelző táblák és házszám táblák készítése.
- 2012. évi tagdíjak befizetése.
- Egyéb, vegyes ügyek.

A közgyűlés nyilvános. Szeretettel várjuk az egyesületi tagokat, az egyesületbe belépni kívánókat, Pula polgárait és a vendégeiket egyaránt.

Pula, 2012. július 20.

Jáger István Tamás
elnök

Meghívó

Pula község Önkormányzata, a Német Nemzetiségi Önkormányzata,
valamint a Pulai Náczihegy Kertbarát és Tájgondozó Egyesület (PUNKTE)

meghívja Önt és barátait a **25. náczihegyi ünnepre**

2012. július 28-án, szombaton.

10 órakor a templomban ünnepi szentmisét tart

PINTÉR Tamás Pius plébános atya,

a kántor STARK Béla lesz.

16.30-kor indul a kisbuszunk a falu elejéről, nyugdíjasok, mozgáskorlátozottak, fájós lábúak kérésére. Minden utcából fölviszi azon érdeklődőket az ünnepségre, akik a kapu előtt várják a falugondnokot. A helyszínen székeket és padokat biztosítunk az idősebb korosztály számára. A nézők visszaszállításáról is gondoskodik az önkormányzat.

17 órakor a Szent Ignác szobor erdei színpadán ünnepséget tartunk.

Az ünnepség a **Himnusz** közös eléneklésével kezdődik.

A megjelenteket köszönti **KERTÉSZ Lajos polgármester.**

A **Városlódi Pergő-Rozmaring Táncsoport** néptánc bemutatót tart.

A művészeti vezető: **PETRES Ákos**

JÁGER Eszter szavalata

GETTINGER Leila és **GETTINGER Evelin** fuvola- és furulyabemutatója

Ünnepi beszédet mond: **dr. SONNEVEND Imre.**

KRÚDY Gyula: *A szőlő.* Fölvivő: **TÓTH Benigna Mária**

A hagyományaink folytatásaként **STEIERLEIN András,** a PUNKTE tagja, náczihegyi szőlősgazda locsolja meg a 2011. évjáratú borával a Szent Ignác-szobor lábát.

Az ünnepséget a **Szózat** közös eléneklésével fejezzük be.

Utána a pincéknél családi tábortűz, borkóstoló és csillagvizsgálás hajnalig.

A vendégegyüttes, valamint a föllépőink vendégül látásáról

PILLER János náczihegyi szőlősgazda gondoskodik pincéjénél.